

MAGYAR HÍRLEP

+ 4 lei

Taxa postală plătită
aprobării Dir. Gen.

UNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Primredactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 91 (1805) Oradea, 1938. apr. 23

Primcolaborator: **dr. Gyáriás Elemér**

Minisztertanács határozott a Vasgárda és mellékalakulatai végleges feloszlatairól

A belügyi és igazságügyi miniszterek nagy leleplező jelentést terjesztettek elő, mely kémkedéssel és államellenes külföldi kapcsolatokkal vádolja meg a feloszlított szervezeteket. — Codreanu negyvenmilliós titkos alapjáról is feljegyzést találtak

Bucuresti. Saját tud. Armand Calinescu belügyminiszter és Victor Iamandi igazságügyi miniszter jelentése alapján a minisztertanács szerda esti ülésén fontos határozatokat hozott a Vasgárda letörésére irányuló tevékenységgel kapcsolatban. A belügyi és igazságügyi miniszterek jelentése a következőket tartalmazza:

— Általánosan ismert az az akció, amelyet egy csoport ember az utolsó esztendőben kifejt, hogy erőszakos eszközökkel kezébe kerítse az államhatalmat. Idegen módszerek szerint katonai jellegű szervezetet létesítettek, egyenruhába öltöztették tagjaikat, fegyverekkel látták el őket, felvonulásokkal, munkatáborokkal készítették őket a harcra elő. Ugyanakkor írásbeli és szóbeli fenyegetésekkel a terror légkörét teremtették meg. A mozgalom vezetője úgy szögezte le felfogását, hogy a győzelem a sirok számával mérhető. Végül ez a csoport gyilkosságokhoz folyamodott. Az ország miniszterelnöke 1933-ban az izgatók golyója alatt esett el, s ha a bűntársak közül valamelyik kellemetlenné kezdett válni, eltették láb alól őt is. Hangsúlyoznunk kell, hogy

szerecséltenségünkre az állami hatóságok sok esetben télenek voltak ezzel a mozgalommal szemben, amely oly mélyen felzavarta a nemzet lelket és annyira gyengítette ellenállóképességét. Egy-egy félénk intézkedés leszámításával az államhatalom nem járt el határozott eréllyel az állam lényegének megvédésére.

— Az új alkotmányos rendnek az a célja, hogy a lelkek megbékélését és a termelő munka szellemének erősítését valósítsa meg. Az ország ezt elégtétellel vette tudomásul. A közhangulat erkölcsi nyomása alatt elnémultak akkor a zavargó elemek. Az izgatók említett alakulata önmagát oszlatta fel. Azt lehetett volna hinni, hogy ezek az emberek lemondtak tevékenységükről és módszereikről. Sajnos azonban, lassankint újból feléledt régi akciójuk. Az állami szervek észrevették ez akció jeleit. Titkos gyűlések, egyenruha készítésére adott utasítások, fegyverek beszerzése, egy közeli harc bejelentése:

mindezek arra birták az állami hatóságokat, hogy közelről figyeljék a dolgokat. Ez

nem politikai ellenérzésből történt. A jelenlegi kormány semmiféle párthoz nem tartozik; nem véd önző érdekeket, hanem minden eréllyel, minden hazafias munkáját az ország szolgálatába helyezi.

— Így házkutatásokat végeztünk a gyanus egyéneknél, hogy okmányok és bizonyítékok alapján állapítsuk meg a folyamatban levő agitáció jellegét, s noha ez alakulat levítárának legnagyobb része rég el van rejtve, mégis magánál a mozgalom vezérének nagyjelentőségű bizonyítékokat találtunk egy széleskörű és rendszeres kémiszervezet létezésére, amelynek célja az állami hatóságok tevékenységének kifürkészése. A mozgalom vezetőjétől, kikerült okmányok a rendőrprefektúrán, a főszigurancian, a nagyvezérkarnál levő informátorokról beszélnek. Iratokat találtunk, amelyek számos ilyen ügynek aláírását viselik. Ez a kémiszolgálat eredményeket is mutatott fel. Titkos okmányok másolatait, sifrizott táviratok, államhatósági jelentések másolatait találtuk meg. Azonkívül megtaláltuk a mozgalom vezetőjének feljegyzéseit egy 40 milliós összeg rövid idő alatt való felhasználására vonatkozólag. Honnan van ez a nagy összeg?

— Találtunk aztán egy bizonyító iratot,

Anglia a kisajátított olajmezők visszaadását követeli Mexikótól

Mexikóból jelentik: Anglia jegyzékét az olajforrások kisajátítása ügyében csütörtökön nyújtották át a mexikói kormánynak. A jegyzékben az angol kormány hangoztatja, hogy abból a tényből, miszerint az olajtársaságok legnagyobb része angol állampolgár, feljogo-

mely a mozgalom vezetőjétől ered és amely tevékenységét a határokon túli szervezetekkel. Ez az okmány új politikát állapít meg az ország számára. A kormány és a törvényes hatóságok fején keresztül.

— E helyzetre való tekintettel eréllyes elhatározó tevékenységre van szükség, annak a mozgalomnak a teljes beszüntetése céljából, amely veszélyes az állambiztonság szempontjából. Ez ez nem tisztán megtorlásként történik, hanem akként is, mint az állam erkölcsi ujjíteremtése. Annál is inkább, mert

sok jóhiszemű polgár belesodródott ebbe a bűnös akcióba. Voltak emberek, akik velük tartottak antiszemita érzéstől hevitve, miatt a vezér, mint saját leveléből kitűnik, titkos felfogásával összeegyeztethetetlennek tartotta, hogy pénzüsségeket fogadjon el a zsidóktól. Voltak emberek tiszta hazafias eszményekkel, miatt a vezér idegenekkel játszott össze.

— A kormány, amely felelős a jövőért, meg kell, hogy tegye kötelességét. Ennek a népnél vannak tehetséges emberei, akik hivatottak sorsának irányítására. Eleget használták ki a mai napig egyesek közönyét, eleget használták ki mások féltékenységét, elég hasznat húztak a gyávaságból. Megérkezett az óra, hogy egy öntudatos kormány megvédje az állam rendjét és biztonságát; hogy büntető keze súlyosan sujtson le azokra akik zavarják a békés munkálkodást. Az ország belső szükségletei és kifelé való tekintélye kívánják meg ezt a tevékenységet.

A két miniszter fenti jelentése alapján a minisztertanács a következő határozatot hozta:

1. szakasz: A „Totul pentru Tara”-párt az „Archangelul Mihai”, a „Garda de Fer” alakulatok feloszlattatnak. Vagyonuk likvidáltatik az állam rendjének megvédéséről szóló törvény értelmében.

2. szakasz: A belügyminiszter felhatalmazást kap, hogy az állami rend megvédéséről szóló törvény 59. szakasza alapján kényszerlakhelyet állapítson meg azoknak az egyéneknek, akik e törvény által tiltott és az államrendre veszélyes tevékenységet folytatják.

3. szakasz: Az igazságügyi és hadügyi miniszterek kötelesek — mindegyik amennyiben az ő hatáskörébe esik — eljárást indítani a vétkesek megbüntetésére.

sítva érzi magát arra, hogy az ilyen intézkedés ellen tiltakozzék és a kisajátított olajmezők visszaadását követelje. A jegyzék a továbbiakban kiemeli, hogy a mexikói kormány intézkedése ellentétben áll a nemzetközi gyakorlattal.

Május 5. ez az utolsó jelentkezési határidő az Eucharisztikus Világkongresszusra.

Ellátásos utast csak április 25-ig lehet felvenni.

„Hódító háború”

g érdeklődésének közép-római egyezmény áll, és mindenki erről beszél.

Ennek a nevezetes egyezménynek van egy pontja, melyben az olaszok megígérik, hogy tiszteletben tartják Angliának arabiai érdekeit. Mi nem sokat tudunk arról, hogy miből állnak ezek az angol érdekek és az óriási arab félszigeten merre húzódnak azok a vonalak, ahol ezek az angol érdekek kezdődnek vagy végződnek. Igen érdekesnek és tanulságosnak találjuk azonban azt a kis hírt, mellyel a londoni *Daily Herald* egyik közlelbi száma kedveskedt olvasóinak. Ez a kis hír, mely csodálatosképpen elkerülte a nagyhangu világsajtó figyelmét, „egy kis hódító háborúról” számol be, melyet Anglia Dél-Arábiában folytat.

„Anglia — így szól a híradás, — azon fáradozik a napokban, hogy egy 33 ezer négyzetmérföldes független területet a brit világbirodalomhoz csatoljon. Hadramautról van szó, egy független arab országról, amely Aden alatt, attól délkeletre fekszik. 1937 májusában, tehát körülbelül egy esztendővel ezelőtt, a brit kormányzat azzal az igénnyel lépett fel, hogy e terület fölött a korlátlan kormányzás joga Londont illel meg. A követelésnek két oka volt. Az egyik az az aggodalom, hogy Olaszország esetleg megelőzhető ezzel a lépéssel Angliát. A másik, hogy e területen nagy értékű olajforrásokat állapítottak meg.”

Egyik igény sem táplálkozik — amint láthatjuk — sem történelmi, sem emberi jogokból. Ez azonban nem akadályozta meg az angol gyarmati haderőt, hogy időnkénti légi bombázásokkal és hasonló barátságos eszközökkel a benszülöttek ellenállását megtörje és a brit világhatalmat új protektorátussal gyarapítsa. Az új gyarmat székhelye Makala. A szultánt — aki VI. György koronázásán még mint a brit kormány vendége vett részt — arra kényszerítették, hogy kiskorú fiának javára mondjon le a trónról.

Ez a „kis hódító háború”, — ahogyan a munkáspárti *Daily Herald* gyöngéden nevezi — fontos szerepet játszott a római tárgyalásokon. Mivelhogy Abesszinia meghódításának elismerését már nem kerülhették el az angolok, sietve megtoldották az ellenszámlát Hadramaut meghódításának elismerésével. A római egyezmény fenti pontja bizonyosság arra, hogy a kitérő és valóban angolos sakkhuzást teljes siker koronázta. A koronát ehhez a győzelemhez a makalai szultán fejről szedték le az angolok.

Mindezt a *Daily Herald*, a munkáspárti nagy angol lap teszi közzé hűvös tárgyilagossággal. Az a lap, amely két esztendővel ezelőtt Abesszinia meghódítása miatt háborút követelt Olaszország ellen. Világháborút — a világbéke érdekében.

Sajnos, keveset tudunk erről az arab országról, amely ime légbombázások áldozata volt és végül is elvesztette függetlenségét. Anyit ebből a hírből is látunk, hogy a területe sokkal nagyobb, mint például Ausztriáé. Azt pedig közelebbi adatok nélkül is tudjuk, hogy az arabokat és az angolokat nemzeti érdeklőzőség nem fűzi össze, de még a szeretetnek különösebb szála sem. Arról sem olvastunk sehol híreket, hogy az angol repülőrajok bombái hány falut pusztítottak el és mennyi emberéletet követeltek. Valószínű, hogy igen „eredményesek” voltak ezek a röpülések, mert a szabadságszerető, független arabok végül is megtörték és belenyugodtak abba, hogy egy gyermek szultán háta mögött angol kormányzók irányítsák a sorsukat.

Mindezt igen messze van tőlünk, keveset is tudunk ezekről a távoli országokról és mégis igen közelről érint bennünket ez a „kis hódító háború”. Elvégre ennek a független kis országnak életében ez a fordulat körülbelül olyan szerepet játszik, mint egykoron a magyarság történetében Mohács. Ezen az -em változat semmit, hogy a munkáspárti *Daily Herald* úgy beszéli el olvasóinak, mint valami érdekes és eredményes vadászkalandot. Hadramaut függetlenségének vége van ezek után ak-

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív és vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érrelmeszesedés, vesebaj, vérérgényesség, Szív izomszűz, hólyaghurut és kimerülése idegesség esetén. Női belettség a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivókurák szakorvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás pénziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalair. utazási kedvezmény. — Állandó katonazene. Pausalárak az „Európa” utazási irodák útján. Fűrdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R.-T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Dr. Alliquander Kálmán

Egy orvos barátom jött velem szembe ma reggel s ő mondotta, amit hinni még most sem akarunk: Dr. Alliquander Kálmán, az oradeai tábla egyetlen magyar bírja ma hajnalban meghalt.

Gyászolnunk kell mindnyájunknak, mert mindnyájunk rokona volt — egyik legkiválóbb tagja nagy családjunknak, a keresztény magyar kisebbségi társadalomnak.

Tökéletesen jellemezni nehéz feladat volna, hiszen a kiváló tulajdonságok egész sorozata összpontosult benne. Bűszkeséggel néztünk fel rá a bírói emelvényre s ő, egy lelkiében tökéletes, buzgó katolikus ember szeretetével mosolygott le ráink, felekre, ügyvédekre s mindenkire, bármilyen nemzetiségű, bármilyen vallásu is volt. Bámulatos türelemmel hallgalt meg mindenkit s ő, akinek tökéletes jogi tudása s pártatlanul kifinomult jog érzéke messze kimagaslott, soha senkivel sem éreztetve fölényét, arcánának rezdülése sem árulta el, hogy helyes, vagy kifogásol. Róla igazán el lehet mondani, tudásánál csak szerénysége volt nagyobb, pedig két kézzel szórta tudásának virágait, bölcs útleteit s tanácsait. Fiatal bírói generációk fejlődtek a keze alatt a tökéletesedés felé s nekünk, ügyvédeknek útleteivel mutatta meg, az igazi jogász gondolkodás útjait.

Törvényszéki tanácselnök korában a leg többet tudónak számított és bírák s ügyvédek mind hozzájártunk tanácsért. És ő, aki a legtöbbet dolgozott, sohasem volt barátságatlan, sohasem neheztelt, hogy munkájában megzavartuk, hanem igazi nagy jogászt jellemző ügyszeretettel legsürgősebb munkáját is félretette s örömmel adott tanácsot szegénynek, gazdagnak egyaránt.

Klasszikus mintaképe volt a tökéletes bírónak. Pártlan és minden hűségétől mentes, Tökéletes kiteljesedése annak a háborúelőtti bírói karnak, amelyre a magyar társadalom oly büszke volt. Az impériumváltás után sem állott meg pályájának felfelé ivelése. Tökéletesen megtanult románul s jogi nyelvezetének szépségét okiratszövegekben is megcsodálta. Mindez nem is maradhatott elismerés nélkül s így került az oradeai törvényszék volt jegyzője, majd 1921-ben bírja, később törvényszéki tanácselnöke, a múlt év folyamán az oradeai tábla bírói székébe.

Pártatlan szorgalmát és munkakészségét az előléptetés csak fokozta s nem volt az a munka, amit ne vállalt volna. 54 éves volt s azt hitte, hogy elsőbrendű kötelessége a mások bajával foglalkozni, mint a magáéval. S ez a pártatlan munkaszeretet és kötelességérzet, az idegmunkának és energiának ez a nagyfokú igénybevétele elrabolta őt tőlünk.

Dr. Alliquander Kálmán munkában elfáradt szíve már hajnalban megállt, hogy ő, aki eddig a földön osztotta nekünk az igazságot, pontosan jelenhessen meg az utolsó tárgyaláson, az örök igazságot osztó Jóisten előtt.

Dr. Patzkó Elemér

Dr. Alliquander Kálmán az oradeai tábla elhunyt kiváló bíráját, aki 1884-ben született Oradeán, felesége, testvére dr. Alliquander Ödön, budapesti bányafőtanácsos, dr. Fazakas Arpad, a budapesti Pénzügyügyi Központ ügyésze, dr. Fazakas Endre és kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetése szombaton délután 4 órakor megy végbe az olasigi temető Haller-kápolnája ből.

kor is, ha a demokrata világsajtó és az emberi jogok ligája nem is vesz tudomást erről a kis epizódról és a francia, emberbarátok nem is tiltakoznak a légi bombázás kegyetlen módszerrel ellen. Végül az sem lényeges többé, hogy erről a kis hódító háborúról, melyről az angol napilapok két nap hírt közöltek számolnak be, csupán néhány komoly lap tájékoztatja olvasóit, mint például a *Neue Zürcher Zeitung*, ahonnan mi is ezt az értesítést merítettük.

Mindebből egyet mindenestre megtanulhatunk. A világpolitikában az események jelentőségét nem az dönti el, hogy megtörténtek-e vagy sem, hanem az a beállítás, ahogyan a világ nyilvánossága elé kerülnek. Ha például Olaszország hódítja meg három-négy évvel ezelőtt némi légi bombázások után ezt a független arab országot, bizonyára bővebben értesülünk volna a körülményekről, amelyek között ez végbement. A kábelek azonban, melyek a világ közvéleményét összedrótozzák, ezeken a vidékeken az angolok kezeiben vannak és azokon keresztül az egész hírszolgálat, melyből a Nyugat a keleti világról képeket alkothat magának. Amíg viszont a kábelek fölött egyedül a korlátlan önzés uralkodik, semmi akadálya sem lesz annak, hogy a hírek és a jelentések, melyeket továbbítanak, mindannyiszor ellenkeznek az igazsággal amikor ezt az önzés úgy parancsolja.

Az egyes emberek önzését és túlkapasait kordában tartja a törvény. Höl van azonban az a magasabb hatalom, mely a népek társadalmában ugyanézt a feladatot teljesítse? Genf belebukott ebbe a vállalkozásba, mert az érdekeltek szövetkezését jelentette és nem erkölcsi hatalmat, mely valamennyi érdekelt felett áll.

Amíg ezt a legfőbb erkölcsi hatalmat meg nem találják és maguk fölé nem emelik a világ államai, a helyzet rosszabb lesz, mint azokban a sötét és vad korszakokban, amikor az erőszak és hódítás lépéseit senki sem próbálta takargatni az emberiség szólamaival és a nemzetközi jog jelszavával.

Gyomor- és bélbetegségek, vese-, máj-, epegyógyítás

ellen a legjobban bevált gyógyszer az Amerikában felfedezett gyógynövényből készült világ-hírű

GASTRO D.

melyet úgy a belföldi, mint a külföldi szakorvosok legelső sorban ajánlanak.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban. Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Csehszlovákia Olaszország felé tájékozódik

Egyensúly-keresés Németországgal szemben. — A francia jobb-
oldali sajtó elenzi a háborús beavatkozást

Párizsból jelentik: Francia politikai körök szerint Csehszlovákia kivetítő útát akar találni elszigeteltségéből és követve az angol és francia példát, elsősorban Olaszországgal igyekszik megjavítani viszonyát. Ebből a lépésből világosan látszik, hogy a Németországgal szemben egyensúlyt kereső középeurópai államok tekintete ma Olaszország felé irányul, mely ismét nagyobb tevékenységet fog kifejteni Közép-Európában.

A *Gringoire* hosszabb cikkben foglal állást az ellen, hogy Franciaország adott esetben Csehszlovákia érdekében háborút viseljen Németország ellen. Megállapítja a lap, hogy csehszlovák nemzet nincs, mert maguk a szlovákok tagadják a csehekkel való népi egységüket s a csehek is csak legújabb keletű politikai fogalomnak tartják a „csehszlovák” elnevezést. Ilyen körülmények között Csehszlovákia nem tartható természetes földrajzi, vagy népi egységen alapuló állammak, hanem mesterkélt összetétel. Minden francia katona küzdeni fog hazája szabadságáért és függetlenségéért, Benes érdekében azonban époly kevéssé fog harcolni, mint ahogyan nem szállott harcra a népus. vagy Negrin érdekében.

A CSEHSZLOVÁKIAI NÉMET EVANGÉL- LIKUSOK HENLEIN MELLETT

Prágából jelentik: A csehszlovákiai német evangélikus papság egyhangulag kijelentette, hogy *Henlein*, szudéta-német vezér mellé áll.

ANGOL KÉPVISELŐK NYILATKOZNAK CSEHSZLOVÁKIA ÉS MAGYARORSZÁG KÖZÉPEURÓPAI SZEREPÉRŐL

Budapestről jelentik: Victor *Cazalet*, angol konzervatív képviselő, *Chamberlain* bizalmasa, aki jelenleg Budapesten tartózkodik, csütörtökön *Albrecht* királyi hercegnél volt ebéden, majd másfélórás megbeszélést folytatott *Darányi* miniszterelnökkel. Délután *Apor* bárót, a külügyminiszter állandó helyettesét kereste fel.

Cazalet nyilatkozott a sajtónak és elmondta, hogy már tizenkét év előtt elsőnek mutatott rá a középeurópai bajokra. Hat napot Csehszlovákiában töltött, volt a szudéta-német vidéken és arra a megállapításra jutott, hogy Csehszlovákiában megvan a hajlandóság a középeurópai helyzet megoldására. Magyarországon is megvan ez a jóindulat. Reméli, hogy a kiengesztelődés, bár véleménye szerint az utolsó órában vagyunk, az európai béke fenntartása érdekében meg fog történni.

Henri Proxter, a szintén Budapesten tartózkodó angol képviselő is nyilatkozott az újságíróknak. Elmondta, hogy az angol közvélemény legnagyobb része megértéssel viseltetik Magyarország iránt és Magyarország fegyelmezettsége megnyerte a világ nemesen gondolkodó népeinek csodálatát.

Franciaország fegyverkezési kölcsönt keres Angliában?

A londoni bankárvilág a kölcsön kilátásait nem tartja biz-
tatóknak. — Párizsban alaptalanoknak mondják a köl-
csön híreit

hogy a City köreiben egy ilyen francia fegyverkezési kölcsön kilátásait nem tartják biztatóknak. Egy ismert angol bankár pedig kijelentette, hogy

Franciaországnak sokkal nagyobb kölcsönre volna szüksége, mint amelyet Londonban ezidőszent fel lehetne venni.

A *Star* szerint angol pénzügyi körökben a kölcsön gondolatát kétes értékű ötletnek tekintik és az angol magántőke ilyen kölcsön nyújtására aligha vállalkozna. Az *Evening News* azt írja, hogy ha Franciaországnak idegen valutára van szüksége, forduljon azokhoz a francia alattvalókhöz, akik pénzüket sietve külföldre vitték.

Párizsból jelentik: Francia illetékes körök a francia kölcsönről szóló híreket alaptalanoknak mondják.

BLONDEL FRANCIA ÜGYVIVŐ MEGKAPTA A RÓMAI TÁRGYALÁSOKRA AZ UTASÍTÁSOKAT.

Párizsból jelentik: *Ciano* olasz külügyminiszter és *Blondel* francia ügyvivő keddi megbeszélése következtében csütörtökön utasítást küldtek Rómába a francia ügyvivőnek. Az utasítások azt a programot tartalmazzák, amelyet a francia kormány a tárgyalások sorrendjére nézve készített. Franciaország olyan egyezményt akar kötni, mint amelyet Olaszország április 16-án Angliával kötött. A két országot érintő különleges kérdéseket, amelyek bizonyos nehézségeket okoznának, egyelőre csak általánosságban érintik. Részletes megvizsgálásukat arra az időre halasztják, amikor a kinevezendő francia nagykövet megkezdí működését Rómában.

Vigyázat!

Csak az a tableta,
amelyen a BAYER-
kereszt van, a valódi,
hatásos és teljesen
ártalmatlan.
ASPIRIN

Az Aran völgyében a köztársasági csapatok átpártoltak a nemzetiekhez

Az északi harctéren a visszavonuló köztársaságiak a legtöbb faluban legyilkolták a lakosságot. Tortosa közelében a nemzetközi dandár egyik zászlója megadta magát

Salamancából jelentik: A spanyol harctér északi részén, az Aran völgyében a köztársasági csapatok átpártoltak a nemzetiekhez. Igen sok és értékes hadianyag került a nemzetiek kezébe. A francia határon levő *Puisserde* fellett délben nyolc nemzeti repülőgép jelent meg. A köztársaságiak légharító ágyúit azonnal megkezdték a tüzelést. de eredménytelenül. A nemzetiek 15 bombát dobtak a *Puisserde* pályaudvarra s az rombadőlt.

A nemzetiek a harctér északi részén a birtokukba került helységekből szörnyű kegyetlenségek nyomaira akadtak. A visszavonuló köztársaságiak a polgári lakosság legnagyobb részét lemészárolták. Az egyik bányá-

ban leölték a bánya egész vezetőségét, a mérnököket, felügyelőket és a bányászok nagyrészt is. A papokat mindenütt meggyilkolták, kirabolták a lakosságot és a házak nagyrészt felgyújtották. Ezt a képet találták a nemzetiek a *Pyreneusok* mentén fekvő legtöbb faluban.

A Franciaországba menekült határszéli spanyol lakosság, miután értesült arról, hogy az északi területek *Franco* uralma alá kerültek, sürgeti, hogy szállítsák haza elhagyott otthonukba.

A harctér déli részén, az *Ebro* mentén a nemzeti csapatok folytatják az előnyomulást. Tortosa közelében a nemzetközi dandár egyik zászlóalja megadta magát.

Az ODOLO fogpép
lágyabb, mint az On
fogzománca, fogait
és foghúsát épség-
ben tartja. Töké-
letesen ártalmatlan.

Togal

Fájdalmak? Megszabadul
tőlük Togal úján
rheumás és köszvényes bántal-
máknál, hűléses betegségek-
nél, gripánál, ideg- és főfájásnál.
Fontos: jól elviselhető - mindig hatásos!
42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Mária álma

Irta: **P. Trelán Leonárd**

Sziklába vajt s'r fogadta sötét üregével a Mestert. Szomorú volt a temetés. János apostol most látta igazán, hogy milyen nehéz hivatalát bízott rá az Ur. Megindult Máriával és az asszonyokkal hazafelé a hegyről...

Sötét pirosság terjengett Jeruzsálem fölött. Judea béréit megülte valami titokzatos rémes ködlés, amilyent nehéz zivatarok után lehet látni. Az emberek nem mutatkoztak az utcán. Csak a szomorú menet haladt néma fájdalommal János külvárosi kicsi házikója felé.

Hogy is volt... mi minden történt... a rémesen összeroncsolt test... a kiáltó sebek... a megnyitott szív... sötét sűrűreg... benne a halott Mester...

Szót sem szóltak, csak a néma fájdalom beszélt. Mária szívében a kereszti vértanúságnak sebei véreztek, sajogtak és fájtak. Az istenanyaság megszentelt fájdalma álmódosítva tette őt. Kimondhatatlan sokat érzett, tudott és élt. Senki annyira nem remegett, reménykedett és félt mint ő. Az Anya...

Isteni Fia eltemetve... a sírban... Az éjjeli titokzatos csöndje leszállt, hogy mindenki pihenhessen. Mária lelke éberén virrasztott és mindent látott. Ilyen a szeretet, mely a fájdalomban lett izzóvá és amelyet el nem oltathat a kínzó szenvedés, a vértanui vér iszonya... Ez a szeretet tette álmódosítva.

— János, az Ur él, mondom neked, hogy él. Belenéztem a két jószágos szemébe...

— Nem is halhat meg az Istenség, Anyám. Én láttam Tábor hegyén az oltáratlan fényt.

— Én is láttam az isteni ígéret csillogtatanságát. Ó János, annak az igazságnak győzelmét, mely az égből hozta le Őt a földre...

— Eljönnek a napok, Anyám, mikor az Ur dicsőségének győzedelmén örvendezni fogunk.

— Ugy van, János, és beteljesedik minden, miket az Ur csudálatosan megígért...

És Mária lelke olyan volt, mint a déliárbos tenger. Mint Isten ígéreteinek záloglevele, a káprázatos szivárvány. Mint a mélyvízű tengerszem, melynek tükrében megfürdik a nap. Mint a tavaszi pompázás, melyből kifejtett rózsza integet felénk...

A választékos, sokféle szépség mind megmozdult és álmátágot tette a legtisztább, legfehérebb lelket. A sírba nézett. Ugy látta, hogy nem alszik a Mester. Nem olyan, mint a halottak szoktak lenni. Nagyon eleven és piros volt az oldala. Mintha a szív is élt volna. Isten szíve hogyan is halhatna meg... Vércsöppök serkedeztek az oldalseb körül. Mintha apró rózsabimbók, majd rózsák fakadtak volna a piros vércsöppökből. Isteni mosoly is játszott végig a halott arcán. Halaványan és mégis biztalan. Nem az élettelenység, hanem az élet üzenete volt ez a mosoly. Isteni mosoly a halálban... Örökzöld és tüzes lilom a temetői sírok fölött. Havasi virág a sziklás bérceken. Gyopár a száraz avaron...

A halotti mozdulatlanágban dobogni, verni kezdett a szív. Saját szívén érezte Mária, hiszen mindig együtt dobogott isteni Fia szívével. Együtt szerelt, együtt érzett. És most a

Trikál József:

Azújszellemiség

Fűzve 105 Lei.

Trikál József professzort régóta ismeri, művelt magyar olvasó. Mindenki tudja, hogy nem az élettől elvonatkoztatott elméleti problémák foglalkoztatják ezt a világviszonylatban is nagy bölcselőt. Ő benne és együtt él a korral, nem marad a tegnappal, hanem mindig azokkal a kérdésekkel foglalkozik, amelyeket a ma vet fel. Ez a könyve is a modern kor áramlatokat veszi a filozófia mikroszkópja alá s teszi a metafizika analízis lombikjába. Így bontja fel az áramlatokat a legapróékosabb alkotóelemekre s így teszi lehetővé az olvasó számára hogy minden áramlatot valódi értéke szerint becsülhessen. Megrendelhető könyvszétválynknál.

Mester Szíve mint a halálban megtermékenyült jószág és felfoghatatlan erő, magából ontotta az aranylő búzakalászokat. Az életet és a jövőndőt. Ezek a búzakalászok lettek Jézus sírjának legszébb ékességét. Az egész világ reménykedésének és várakozásának boldogító betelése: Mária vigasztalásai... Az isteni Szív dobogott és az emberszívek öröme betelt...

Jézus halálából az Eucharisztia...

Majd a szent sebektől megindult a vér, hogy megtermékenyüljön a száraz föld. És minden száraz göröngy teremje a hűnek, reménynek és szeretetnek rózsáit, az élet biztatlásait. Egy rózsából száz és ezer más fakadt. Rózsakerdő lett Jézus sírja és az egész világ valóságos rózsaterengő. Rózsák özönlöttek minden kézbe, mely imára kulcsolódik Ave Máriára. Rózsák özönlöttek a haldoklók kezeit összefűzni, a gyesekek életét egységessé kapcsolni. A keresztről is vérrózsák hulltak szét az egész világra, nem hullott hiába egyetlen csöpp isteni vér. Minden csöppnyi vérrózsácskából új, nagyszerű isteni gondolat lett, ahány szemcséje van a világon az összes rózsafüzereknél. Több, mint ahány csillag ragyog az égen, ahány porszem fürdik a tengerfenéken, ahány hősillag hull télen és ahány harmatgyöngy csillog a májusi búzázatésan...

Jézus sírjából a rózsafüzér és az Oltárszentség...

Minden titok az Eucharisztiahoz vezet, a megtestesülés rózsaszírom kapuin a szentsír csudálatos birodalmába emel...

A szeplőtelen Anya szeplőtelen álma valóságba virradt. A hajnali szép csillag húsvétreggeli fényességet hozott. A lelkeknek örömet, embereknek hitet, Magdolnának mennyországot, emberülégnak eucharisztias élményt és a szegényeknek Tabernakulomot.

— Edes fiam, János, te ott pihentél a búcsúvácsorán az Ur kebelén. Ő be áldott, milyer edes lenne a Kényér, milyent az Ur nekünk szerzett...

Es az Ur kedvence, János apostol először szegett Kenyeret az Ur meghagyása szerint...

Es adott Máriának...

Felvétel a romániai premontrai kanonokrendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-hegyfoki premontrai prépostság felvételi hírdet olyanok számára, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi életre és a lelkipásztorokodásra. A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevél, 2. Bérmlási bizonyítvány, 3. Baccalaureatusi bizonyítvány, 4. Román állampolgársági bizonyítvány, 5. Bizonylat arról, hogy a premontrai kötelezettségének, vagy általában a katonai kötelezettségnek eleget tett, 6. Orvosi bizonyítvány, 7. Erkölcsei bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánosától, 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú annak a kijelentésével, hogy a szülők nem szorulnak rá a fiu anyagi támogatására.

Csak az jelentkeznek, akik hivatást érez magában arra, hogy a szerzetesi életnek komoly felelősségében igyekezzenek első sorban életszentségét és örök üdvösségét munkálni, akinek kedve van az Oltárszentség, a Szent Szív és a Szent Óra tiszteletével és a liturgikus életnek a mélységével a lelkipásztori munkában résztvenni; akik hajlamuknál és tehetségükkel fogva hivatást éreznek valamely tudomány, vagy művészet alaposabb művelésére; amely a szerzetesi hivatással nem összeférhetetlen, sőt amely a szerzetesi hivatás zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyer.

Jelentkeznek az, akinek Áldozatkész lelke van, ahhoz hogy egy rend erkölcsi újjázületésének a munkájában részt vegyen, amely már 800 év óta alapítójának, Szent Norbert szellemében él.

Oradea, 1938. április 9.

Szilágyi M. Dózsa,
priorul regent al Prepozitului Ordinului
premonstratenz.

A fentjelzett premontrai Prépostság kormányzó perjele

* Tulságosan vérmes embereknél, kiváltképp akiknél az igen nagy nedvdűsság mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a telvég érzete, gyakran jelentkezik, a túlságos látással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűzet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Az érem két oldala

Húsvétvasárnap. A rég nélkülözött napsugár melegen, vidáman kacag le reánk, sokat diergőkre. Meleg, kedves, fényes tavaszi nap. Most szép a világ, boldognak látszik az élet. Némán, de csordultig telt szívvel nézünk az előtünk haladó kocsiakra, ezékre. Ott az első kocsin a fekete reverandás tisztelendő, a mellette izgó, mozgó két minisztráng fiú s az ol-tárfelszerelés — jelzi, hogy a feltámadt Krisztus megy velük az ő szeretett szegényeihez. Az utána következő ezekér zaakkal, kosárral, meg-rakottan, most nemcsak kenyert, de húsvéti kalácsot, igazi ünnepi örömet is szállít. A mi lelkünk is tele örömmel. Nagyon szép volt az ez évi nagybőjtünk. Az egymást érő sok lelki-gyakorlat, a rengeteg csapatban felvonuló gyónók-áldozók hitet-sugárzó tömege, a nagyheti szertartásokba bekapcsolódó nagyszámú, intelligens férfiközönség, a feltámadási körmenet imponáns fensége, számban és fegyelmességében egyaránt — még élénken foglalkoztat, melegít hennünket. A gyártelepi szükségkaporna is most — a tavaszi napsütésben — sokkal haratságosabb, kedvesebb mint volt karácsonykor a dermesztő hidegben. A frissen surort padló, a szép felhőre meszelt falak s a tarka-barka muskatlik a mázatlan cserpekekben, mind kedves, unneplies, lelket sugárzó. A misehallgató közönség rossz, vagy szegényes öltözete, cipő-lensége se vagy annyira lelkünkbe, mint karácsonykor. „Feltámadt Krisztus ez napon” énekeljük mi is a csillogószemű gyerektalorral és érezzük, hogy a szegénység és nyomor felett ott lebeg az isteni Jóság és ez kiegyenlítő minden földi bajt — szenvedést, Csibő I. tisztelendő beszélt a Jóság, a szeretet evangéliumáról és sáppadt, fonnyadt arcok mintha kiszinesed-nének. A beszédnek vége, várakozó feszült csend. A tekintetek mind arrafelé rebbennek, ahol a szekér áll. A kenyert, kalácsot hozó szekér. Még a légy szárnyának rebbenését is meg lehetne hallani ebben a mozdulatlan csöndben. Ekkor hirtelen, mielőtt még a tisztelendő megszólalhatott volna, hogy a kiosztást bejelentse, cérnavékony, selypítő gyerekhang csendül föl. „Ehes vagyok”. Alig másfél éves karonülő gyermek a kis türelmetlen: „Ehes vagyok” sirja bele újra a hirtelen támadt némaságba. Anyja csitítja. Mingyárt, kicsi fiam, kapez mingyárt kalácsot! A gyermek értelmetlenül néz anyjára. Látszik, hogy a „kalács” fogalma ismeretlen előtte. Anyja újra biztatja: Kapez, mingyárt, kapez. Ezt már megérti. Kap valamit, aVlami nagyon jót — ez az öröm villan át sáppadt, beesett kis arcán. Most már hangja is bizakodóbb, örvendezőbb, amint felkiált: „Lezunk pálinkát, ugy-e?”

Egyszerre mintha elfakult volna a fényes tavaszi napsugár. Valami hideg, még a karácsonyi ezélnél is dermesztőbb légáramlat csapott meg bennünket. Végignéztünk a ruhátlan, rongyos embereken, a kisergettesen fakó arcon, e csöpp gyermek felkiáltása egyszerre megmutatta az érem másik oldalát is. Nem csak a munkahiány, nem az isteni gondviselés szükmarkusága, nem a társadalom szivtelensége okozója e fájdalommas nyomornak. A leg-főbb okok egyike itten a kegyetlen rém, a pálinka.

Megkezdjük a kiosztást. Foszlósbélű, fényeshéjú kalácsok, rózsásra pirult puha cipók vándorolnak a vézna, reszketeg kezekbe. Szegény emberek, vagy legalább is sok és nehéz munkából élő székely népünk ajándéka minden egyes darab. Összeszorul a szívünk. Csak Isten tudja, mily nehezen élnek ezek az emberek is, akik papjuk egyetlen szavára annyira alamiznát tudtak mégis összeadni. Mi a különbség azok között, akik adtak és akiknek adtak? Nem mertünk e lelkünkben fölmerüli kérdésre válaszolni.

Hazafelé tértünkben önkénytelenül is számolgatni kezdünk a kocsmákat. Ijesztő számok. S még fájdalmasabb volt, hogy minden ház, amelyhez kocsmá tartozott, jómódot mutatott. A kiürült szekérről vígan poroszkáltak hazafelé a kicsi lovak, de annál nehezebbnek éreztük mi a szívünket. Húsvétvasárnapja már délutánba hajlott. — Még pár óra s vége lesz az ünnepnek, vége a nagy örömnök, amit a húsvéti kiosztás okozott. Aztán jön újra a hét-köznap, a maga pálinkájával, mely megemészti az ünnepi kalácsot, de a mindennapi kenyert, a legszükkegebb ruhát, sőt az ételeket is.

Ezért pedig valaki felelős! Ünnepi öröme-ket szerezni nem elég ott, ahol életek, nemzedékek sorvadnak, pusztulnak. Itt tennünk kelle-ne valamit! De: mit? —
—
—

Goga Budapesten

Budapestről jelentik: Goga Octavian, a kiváló román költő és egyetemi tanár, csütörtökön gépkeocsin Budapestre érkezett. Goga az egyik intim belvárosi vendéglőben, ahol Henderson Artur és Proxter angol képviselők tartózkodtak, nyilatkozott az „Új Magyarország” munkatársának. Budapestről Goga Octavian Bécsbe, majd Berlinbe utazik.

A szovjet-kormány is elismerte Ausztria csatlakozását

Se Oroszország, se Németország nem küld egymáshoz követet, csak ügyvivők útján tartja fenn a diplomáciai érintkezést

Berlinből jelentik: A berlini szovjet-ügyvivő közölte a német külügyminiszterrel, hogy a szovjet-kormány felosztatja a bécsi szovjet-követséget. A bejelentés egyet jelent az Anschluss elismerésével. A nagyhatalmak között a szovjet-unió volt az utolsó, mely az egyesülést elismerte. A bécsi követ visszarendelésével sem követe, sem nagykövete nem lesz Szovjet-Oroszországnak a német birodalomban. Viszont a német birodalom sem töltötte be a moszkvai nagykövetségi tisztséget, amely gr. Schulenburg áthelyezésével megüresedett.

Milyen az eszményi házasság?

André Maurois érdekes fejtegetései a házasság lélektani feltételeiről

Párizsból jelentik: Az egyik külföldi lap munkatársa beszélgetett André Maurois-val, a híres francia íróval és föltette előtte a kérdést: „melyik problémát tartja ma az irodalom szempontjából a legfontosabbnak?”

Maurois, aki távol a párizsi élet zajától, a maga kis stúdiójában folytatja lélektani kutatásait, — a kérdésre így válaszolt:

— Az örök probléma, mely az író a mi korunkban is foglalkoztatja: két ember egymásratalálásának és együttélésének problémája. Az ideális házaspár mindig ugyanaz marad: ahol a férfi és nő egy egész életre megtalálja a boldogságot. Föl kell tennünk a kérdést: van-e ilyen házasság? La Rochefoucauld, a nagy filozófus, tagadólag válaszolt erre a kérdésre, amikor ezt a híres mondatát mondta: „Lehet jó házasság, de olyan, amely az embernek a tökéletes boldogságot jelentené. — nincs!”

— A történelem azonban, — folytatta Maurois, — megmutatta, hogy La Rochefoucauld tévedett. Csak néhány híres példát említsünk: Angliában a legboldogabb házasságot uralkodik a királyi családban. Pedig nem is Viktória királyné gondolok, akit a férje valósággal bálványozott, hanem mindenekelőtt György királyra és Mary királynéra, akik egész életükben két ember tökéletes boldogságának az eszményképei voltak. Disraelitől, a nagy angol politikusól származik ez a mondás: „Feleségem jóvoltából egész életem a boldog évek hosszú láncolata volt. Harminc éve, hogy házasságot kötöttünk, de egyetlen napra sem emlékszem, mely boldogságunkat megzavarta volna.”

— Ha ez a kevés példa is azt mutatja, hogy eszményi házasság tényleg létezik, akkor mennyivel inkább bizonyosra vehető, hogy ez a tökéletes boldogság még gyakrabban föllelhető az ismeretlen emberek nagy tömegében, mint azok között, akiket a történelem a nyilvánosság reflektorfényébe állított. Ha figyelemmel kísérrük egy ilyen tökéletes együttélés történetét, mindig meg lehet figyelni, hogy az ami idővel barátsággá, gyöngédséggé és biza-

lommá alakult át, kölcsönös, nagy szerelemmel kezdődött. Ez az átalakulás az egyetlen igazi, mert *pusztán fizikai szerelem nem tart hat egy egész életen át*. Ezért szükséges olyan feltételeket keresni, amelyek erős, tartós érzés ébredését és egész életen át való fennmaradását biztosítják.

Arra a kérdésre, hogy két embernek milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie, Maurois így válaszolt:

— Mindenekelőtt, azt hiszem, hogy ha nem is a tökéletes szépség, de a vonzalom felébresztésének bizonyos feltételei elengedhetetlenek. A házasság boldogsága, illetve annak tartóssága és erőssége mindig a kezdet kölcsönös, nagy érzésain alapul, bár ismerem nem szerelmen alapuló, úgynevezett „ész”-házasságot is, melynél szintén nem hiányzott a boldogság. Az ilyen esetek azonban nagyon ritkák. Nem akarom ezzel senkinek sem kedvét venni, mert hiszen semmi sem kifürkészhetlenebb, mint az értelem, az érzelem, a vonzódás és a hatás és sok nő, akit asszonyi körökben csunyanak tartanak, férfiaknál a legnagyobb sikereket éri el.

— Amit a nő elsősorban megkíván a férfitől, mint élettársától, az: az erő. A primitív életformák idején ez az erő fizikai erő volt, a férfi ereje, aki a családot védelmezte; a mai korban az erkölcsi erő, a szilárdság, a határozottság az, ami a férfit a nő előtt értékessé teszi. A legerősebb férfiak is megvannak azonban a gyöngesség-pillanataik. Ezek azok a pillanatok, amelyek az asszonynak döntő szerepet szánnak, mert az ő megértése, gyöngédsége kell, hogy a férfit ezen a nehéz helyzeten átsegítse. A nő eme segítségének azonban észrevétlenné kell lennie, mert az a házasság, ahol a nő akarata uralkodik, sohasem boldog.

— Természetesen elkerülhetetlen, hogy még a legboldogabb házasságoknál is — barátok megválasztása, gyermeknevelés, szórakozási módok, stb. körül — nézeteltérések föl ne merüljenek. Nevetni tudni, — ez az az útlevél,

mely a házastársakat mindenben keresztülviszi, mert csak a vidámság légkörében lehet tartós a házasság boldogsága. Az eszményi házasságnál a férj és feleség szereposztása mindig a következő: hadügy- és külügyminisztérium a férj, belügyminisztérium és gyermeknevelésügy a feleség. A háztartás mindig az asszony dolga, akinek kötelessége férjének izlése szerinti otthonot teremteni. Nehéz ez a feladata csak akkor lesz, ha ő maga is vajamilyen házonkívüli hivatást üz. Ebben az esetben a férj feladata olyan türelmet tanusítani, mely ismét a humor egyrészt alkotja s mely nélkül két ember sohasem jöhet ki egymással.

Hátra van még a kérdés: — folytatta érdekes fejtegetéseit Maurois — vajjon a házasságban bizonyos fokú kacérság szükséges-e, vajjon a nőnek és férfinak kell-e azon fáradoznia, hogy egymásnak tessenek és egymás féltékenységét kölcsönösen fölkeltsék? A válasz mindig az egyéntől függ. Mert vannak, akik a boldogságot a békességben és bizalomban keresik, míg vannak mások, akik a nyugodt, zavartalan boldogságban unalmat látnak. Mindenesetre azonban a kacérság veszedelmes mérég, amelynek használatánál az adagolás tekintetében nagy elővigyázatosság szükséges.

Egyedül, vagy társaságban kell-e a házaspárnak élnie? Erre a nekem gyakran föltett kérdésre csak azzal válaszolhatok, hogy minden házasság kezdetén csaknem kivétel nélkül keresnek a házastársak bizonyos magánosságot. Később azonban a túlságos nagy visszavonultság veszélyeket rejthet magában.

Végül — fejezte be André Maurois — itt van még a „vakáció” kérdése, mely egyike a legnehezebbeknek. Általánosságban azt lehet mondani, hogy az elválások az ifjúkorban veszélyesek lehetnek, az érett korban azonban szükségesek. A megszokott, átlag-házasságoknál a házastársi vakáció híve vagyok. De vajjon van-e az eszményi házasságnak ilyen vakációra szüksége? Nincs-e ellentmondásban éppen az eszményi házasság lényegével az, hogy a férj, vagy a feleség a másikban mindig egy új lényt keressen?

Ma, amikor oly sok szó esik a házasság válságáról, érdemes meghallgatni és megszívlelni André Maurois fejtegetéseit, melyek a házasság természetes oldalát olyan szépen világítják meg.

Fordította: F. V.

MINDEN REGGEL FÜRDŐ... MINDEN ESTE URODONAL...

és ime, 40 éves koromban, legellenlóképesebb vagyok összes ismerőseim között. Sohasem érzem a legkisebb rosszullétet sem, mindent eszem, jól alszom és az összes társadalmi megnyilvánulásokban részt veszek. Ugyanolyan sulvom van mint 25 esztendőskoromban.

„Az Urodonal egy olyan gyógyszer, amelynek vegyi összetétele, a gyakorlatban nagyon szerencsésnek bizonyult. A hatása folytán előálló tökéletes átöblítés és a szervek szűrőképességének visszaállítása, mindenkinek hasznára válik: számos betegségtől megóv és megvéd az időelőtti megöregedéstől. **Professzor C. POUCHET,** az orvosi akadémia tagja.

Az Urodonal a húgyutak tökéletes fertőtlenítője és a vérnyomás csodálatos szabályozója. Rendszeres használata megmenti az artritiszban szenvedőket számos veszélytől, amely előbb-utóbb megtámadja őket: vese és máj-kolika, reuma, kőszvény, vesehomok, ekzéma, beteges elhízás, asztma, isziás nyílallások, migrén és érlelmeszesedés.

AKI URODONALT SZED, JÓL ÉRZI MAGÁT

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBÍZHATÓ MÁRKA

Tengerkutatás 10.000 méter mélységben

Annak idején élénk feltűnést keltettek Piccard tanár sztratoszféra-repülései, amelyeket egy általa tervezett léggömbbel és speciális könnyűfém golyó-gondolával végzett. A felső légrétegek megfigyelései céljából. A sikeres sztratoszférakutatások után Piccard működési területét áttette a tengeralatti mélységek eddig ismeretlen világának felkutatására.

A legmélyebb tengeri szint, ahová ember alámerült, 800 méter körül van. Ezt a híres rekordot az amerikai William Beebe tartja, aki mint búvár merészkedett le egy külön célra szerkesztett acél-búvárgömbtel. Beebe megfigyeléseiből tudjuk, hogy a tenger mélye soha nem látott fantasztikumokkal bővelkedik s az emberi szemnek egyenesen szokatlan állat-, növény- és ásványvilágát tárja fel. Foszforeszkáló, gigantikus, növényzerű állatokról, polypoz hasonló szörnyekről s hihetetlenül lapos, de annál nagyobb halakról számol be a bátor búvár, aki maga is bevallja: csak azért láthatta mindezeket, mert azok világítottak a különben vaksötét mélységben.

Piccard tanár mélytengeri kutatásainak céljaira, saját elgondolása alapján, két modell „búvárgömböt” tervezett, amelyeket alkalmasnak találtak a batiszféra felkutatására. Az egyik modell, amelyet a Tengerkutató Társaság elfogadott, tulajdonképpen a sztratoszféra-léggömb elveinek felhasználásán alapszik. Egy kettősfalú, igen súlyos acélgömb képezi a búvár-ballont, amelyben két személy és különféle regisztráló műszerek, rádió stb. részére van hely. Ez a kettősfalú acélgömb 170 centiméter átmérőjű s alján tölcészerűen végződik. A leszállás keresztülvitelére holtteher (ballaszt) visz magával, igen elmesésen megoldva. Jelen esetben acélforgács a holtteher, amelyet egy a ballon aljában elhelyezett elektromágnes vonz magához. A mágnes táplálására egy kis akkumulátor-csoport szolgál s áramfogyasztása mindössze két watt. Mivel a tenger mélyén a ballonra eső vízszilpnómás

óriási, így annak olyannak kell lennie, hogy a kísérletek alatt ezt a nyomást ki is bírja. Viszont éppen a leszálláshoz is nagy súly szükséges. Piccard tervei szerint, amelyeket a „Telegraf”-ban tett közzé, a gondola süllyedési sebessége másodpercenként egy méter (3600 méter óránként). A gondola ballasztal merül a mélybe s a felszállást a fölösleges teher eleresztésével indítják meg, mégis szükséges volt a felhajtó erőről gondoskodni is éppen ezért készült a gondola kettős fallal, hogy a külső és belső golyó közötti űrt megfelelő s a víznél lényegesen könnyebb fajsúlyú anyagokkal töltsék ki.

Piccard e célra olajat és kémiailag legtisztább parafint választott, úgyhogy a felszálló sebesség ugyanannyi legyen, mint a süllyedő sebesség. A nagy mélységre való tekintettel a gyártás alatt álló gondola 1500 atmoszféra nyomásra lesz készítve és próbálva. Miként a tervező tanár mondja, az elektromágneses balaszt biztosítja őt, hogy katasztrófa nem történhet még akkor sem, ha az elektromos berendezésben hiába is támadna, mert az áram kimaradásával egyidejűleg az elektromágnes is megszűnik vonzani az acélforgács-ballasztot s a gondola önmagától felemelkedik addig a szintig, ahol a kísérő hajó úszik. A gyártás alatt álló mélytengeri, búvárgolyó 1938 elején készül el. Első kísérletül a Genfi tó Vevey és Lausanne közötti részét választotta s itt mintegy 300 méter mélységben akar alászállni s kísérleteit megkezdeni. A sikeres próbák után az Atlanti óceánban, közvetlen a Kanári szigetcsoporthoz mellett 6000 méter mélységbe akar alámerülni. Majd ha ez a kísérlet is kielégítő s a berendezés, valamint maga a gondola is bevált, úgy kísérletezéseit Porto Rico közelében folytatja az óceánban. Itt 8526 méter mélységet akar elérni, majd a Csendes óceánban 9656 méter mélységben megfigyeléseket, méréseket és amennyiben az elektromos, igen erős fényzóberendezés megengedi, fényképezést is végez. Természetesen még sötétben is fog fotografálni, külön e célra készített igen erős fényérzékenyű filmre, egy különleges fényképezőgéppel. A sötétben végzett felvételeket a foszforeszkáló állat- és növényvilág titkainak feltárására és megismerésére készíti.

Piccard tanár újabb kutatásainak finanszírozója a Nemzeti Természetkutató Társulat, amely bízik a mélytengeri expedíció sikerében s végre bizonyosságot szerez a tudomány mindama mendedmondákról, amelyekről egyesek meséltek. Piccard tanár sikeres kísérlete felvilágosítással fog szolgálni a ma még misztikusnak tetsző tenger mélyéről, ahol eddig élő ember még nem járt. A tudományos világ érthető érdeklődéssel kíséri a bátor és merész tudós munkálkodását s kíváncsian várják a megjelölt mérések és megfigyelések eredményeit.

Szentségimádás az Oradea-hegyfoki premontrei prépostság templomában

A Szentségimádás annak az emlékére történik, hogy I. Ferenc király 1802. március 12-én kelt oklevelével („diploma restitutionale”) a rendet visszaállította. A prépostságról 1198-ban történik első említés a történelem lapján, amikor János Oradea-hegyfoki kanonok III. Ince pápa előtt megjelenik, hogy a birtokok védelmét kérje. „Legrégibb oklevele 1200-ban kelt, miből sejthető, hogy mint ilyen a hítes helyével már a XII-ik század végén működésben lehetett. Pécsi régi tallér nagysága, közepén főpapi alak ornátusban, a kör szélén a következő felírás: sigillum conventus Sancti Stephani Proto Martyris”.

Bár a mongol hordák elpusztították a prépostságot, mégis a romokból I. Péter prépost 1252-ben helyreállította.

II. Jakab Oradea-hegyfoki prépost 1294-ben az akkori magyarországi premontrei prépostságokkal és apátságokkal itten tartotta az egyetemes káptalant, amelyen a többi között a visitationi joghatóságról tanácskoztak.

1787-ben II. József a prépostságot feloszlatta. A feloszlatastól a rend napló írója 1787. március 26-án ezt írja: „Hidd el olvasó, nem találod szavakat, melyekkel a kimultnak a végtsztelete megadhatnám.”

Alig hunyta le szemét II. József 1798. február 20-án, már március 20-án Klokker Imre premontrei kanonok a santimartini plébános Bihar megye közgyűléséhez folyamodott, hogy a rend visszaállítását sürgesse. És ezen kérése élénk visszhangra talált. „Klokker, hívei és ismerősei örmére, két nappal utóbb fehér talárt öltött magára”.

I. Ferenc a rendet visszaállította, de a jázsoló prépostsággal egyesítette.

1802. április 25-én, miután a királyi biztos a rendnek az egykori birtokát hivatalosan átadta, tizenöt premontrei kanonok jelent meg Jászón, amikor Fehérvásarnap volt, a rend szünetelése alatt 11-en haltak meg.

Szányi Ferenc rosnnyói püspök vezetésével vonultak be a díszes jázsoló székesegyházba, akik az oltár előtt felolvastatta a premontrei rend visszaállítását elrendelő legfelső okiratot.

Az Oradea-hegyfoki prépostság birtokainak átvétele 1802. május 30-án végződött be, amikor Klobusitzki Antal királyi biztos ünnepélyes formák között adta át a rendi birtokokat, falukat, pusztákat, szőlőt, Félix-fürdőt, amelyek közismertek most is.

Tokodi György helybeli kanonok, az ünnepi lakománál latin himnusszal üdvözölte a prépostságot Zasio Andrást, aki legutóljára a pesti egyetemnek tanára, majd dékánja, utána pedig rektor volt, akinek irodalmi működéséről érdemes volna megemlékezni.

A világháborút követő nagy történelmi átalakítások az Oradea-hegyfoki prépostságot megint önállóvá tették, amit a premontrei római kuria rendezett el, a prépostságnak kormányzó, prelátus perjeljé adott, akinek préposti, illetőleg apáti joghatósága van, apáti jelvények nékűl.

Tehát a rend 1802. április 25-én, Fehérvásarnapján történt ünnepélyes megalakulása különösen megemlékeztet nyer az által, hogy Fehérvásarnapján, ez évben április 24-én Szentségimádás lesz a premontrei templomban reggeltől este fél 8-ig.

7, 8, 9 és fél 11 órakor szentmisék, 9 órakor ünnepélyes szentmise Szentséggel, rövid szentbeszéddel.

Délután 4-től 5-ig közös Szentségimádási óra, fél hétkor szentbeszéd és litánia.

Ezen ünnepélyes Szentségimádásra a Főszertelendő Papságot, a Szerzetes rendeket és az összes hívőket biztatással és szeretettel meghívja a premontrei rend nevében a kormányzó perjel.

Rusznay Gyula dr

A nő a modern társadalomban

Fűzve 72 Lei.

A szerző megbízható szociális érzékekkel nyúlt ehhez a kérdéshez, hogy a továbbkutatásnak lökést adjon s az ugartörés nehéz munkáját elvégezze. Részletesen foglalkozik a történelmi feminizmussal, majd az új feminizmus keretében tisztázza a női mai problémáit. Rusznay Gyula a katolikus világnézet fényében ismerteti meg olvasóival a kérdés egész területét.

Megrendelhető könyvosztályunknál

FUTBALL

szám	1.	2.	3.	4.	5.
ára:	78—	94—	126—	140—	160—
belső:	39—	42—	46—	49—	52—

Kerékpárok (Bicikli)

Steyr, Styria, Dürkop, Victoria, Ideál, mélyen leszállított árak, kényelmes részletfizetések. Viszonteladónak magas árendmenny.

J. Barbier, Jimbolia,

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETESI ÁRAK Belföldön: Egész évre 900. fél évre 400. negyedévre 210. egy hónapra 70. leír.
Magyarországon: Egész évre 90 P., fél évre 45 P., negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 12-27.

Cluj-i szerkesztő: **Sulyok István**
Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északnyugati szél, változó felhőzet, helyenként fűlő eső, éjjel sok helyen fagy, a nappali hőmérséklet kissé emelkedik.

ENYHÜLT A KIRÁLY BETEGSÉGE. Bucurestiből jelentik: A király betegségéről kiadott hivatalos orvosi jelentés közli, hogy az uralkodó influenzája kedvező lefolyású. A hőmérséklet csökkent, a köhögés enyhült, a beteg az elmúlt éjszakát nyugodtan töltötte.

LAPUNK LEGKÖZELEBBI SZÁMA, tekintettel Szent-György napjára és a román husvét ünnepeire, kedden a rendes időben jelenik meg.

Zürichi zárlat, Párizs 13.51, London 21.69 fél, Newyork 434.62, Brüsszel 73.32 fél, Milánó 22.87 fél, Amszterdam 241.90, Berlin 174.92 fél, Bécs — schilling 61.50, Prága 15.13, Varsó 81.90, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Băile Episcopești

(Oradea mellett)
MEGNYILT
Oradeáról
naponta hat fürdővonat

Allandó autóbusz-járat indul Piața Unirii.

Jóváhagyta a belügyminiszter Oradea város költségvetését. Oradea. Saját tud. Tegnap haza érkezett Bucurestiből Popescu Nicolae pénzügyi ügyosztályi főnök, aki Constantin Constantinescu polgármesterrel vitte fel a minisztériumba a város költségvetés-tervezetét jóváhagyás végett. A polgármester szülővárosában, a fővárosban maradt a román husvét ünnepekre. Ma délelőtt felkerestük Popescu Nicolae, aki munkatársunknak a következőket mondta: — A belügyminisztérium kisebb módosításokkal jóváhagyta Oradea városának 1938—39. évi költségvetését. Az előterjesztéseket és fizetésemeléseket azonban törölték, tehát a tisztviselők csak tavalyi fizetésüket kaphatják továbbra is. Törölték a költségvetésből a munkabírók bérét és a bírók lakbérét, külön vették a villamosüzem költségvetését, de a város költségvetésének végösszege még sem változott, mivel egyes helyeken emeltek az előirányzatot.

JAPÁN KÖVETSÉG BUDAPESTEN. Tokióból jelentik: A japán kormány Budapesten követséget állít fel. Az eddigi bécsi japán követséget feloszlatták és bécsi japán konzulátó *Akira Jamasit*, a tokiói külügyminisztérium európai osztályának eddigi vezetőjét nevezték ki.

A lakarósság jegyében készült el Baia-Mare költségvetése. Saját tud. A város vezetősége elkészítette és közszemlére kitette a város új költségvetését, amelynek végösszege a bevétel és a kiadásai oldalán 19 és fél millió lei. A költségvetés a lakarósság jegyében készült. Az iskolák, a bíróság, az országos szervezetei és a gazdálkodás szubvencióján kívül mindennemű városi segítyt eltörölték. A város megszüntette az egyházak és a tisztviselők fellelteményeinek folyósítását, amellyel százados szokást törölt el. Ebben az ügyben az érdekeltek emlékeztetést nyújtottak át a polgármesternek, akit arra fognak kérni, hogy a fellelteményeket állítsa vissza, mert annak megvonása által egy tisztviselőket, mint az egyházakat rendkívül nehéz viszonyok közé juttatja.

Legett a balamarei festékgár egyik üzeme. Saját tud. Jelentettük, hogy a balamarei Multicolori festékgár Bay-kerti épülete titokzatos körülmények között éjszaka kigyulladt. A tüzet egy arra haladó bányamunkás vette észre, aki felzavarta a föld-malom vezetőjét és közös erővel a tüzet eloltották. A nyomozás akkor megállapította, hogy ismeretlen tettes benzinnel leöntötte a gyár falát és alája tüzet helyezett. A gyújtogatót eddig nem sikerült leleplezni. Ebben az ügyben még be sem fejezték a nyomozást, amikor a festékgár Bârsăul de sus község határában levő szárító üzeme ismeretlen körülmények között kigyulladt és porig legett. A nyomozás megállapítása szerint itt is gyújtogatók történtek.

* A Dreher sörnév pályázat jól sikerült. De még jobb az új tavaszi márciusi sörök. Kérje mindent.

Mikor veszi el az alaptalan jelentető a megérdemelt büntetését. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Szégyenteljes dolog, mennyire elharapózott a jelentetés a falvakban. Elég a legkisebb nézeteltérés, perpatvar, veszekedés és már készül a feljelentés, legtöbbször természetesen névtelenül. Nm is kellene ezeket figyelmeztetéseket a hatóságoknak, amint azt az egyik ardeali megyefőnök meg is tiltotta. András Mihály plasztik de jos: tekintélyes, jómódu lakost is feljelentette ismeretlen „jőakarója”, hogy hamispénz gyártásával szerezte vagyonát és most is foglalkozik pénzcsempészéssel. A csendőrség házkutatási engedélyt kért az ügyészségtől és annak birtokában megtartotta a házkutatást. A házkutatás eredménytelen volt. Felmerül most a kérdés: nem kellene-e most a csendőrségnek hasonló buzgalommal kinyomoznia az alaptalan jelentetőt és bíróság elé állitania ártatlan emberek meggyanúsításáért és zaklatásáért? Erre a II. Károly-büntetőtörvénykönyv is büntető szakaszokat tartalmaz és tehát hivatalból is üldözendő volna eltekintve attól, hogy a hatóság félrevezetése címén is eljárás lehetne ellenük indítani.

* Ön meg akar szabadulni betegségétől? Az orvostudomány ma már egy olyan készítményt állított elő, amely zseniális öszetételénél fogva gyors enyhülést és biztos gyógyulást jelent rheuma, köszvény, ülőideg- és háztizomzása esetében. Több mint 7000 orvos és számos klinika és kórház igazolja a Tonal e nagyszerű hatását és elismeri, hogy ezen készítmény felülmúlhatatlan gyógyszer hűlése betegségéknél, főfájásnál, álmatlanságnál és gripánál is.

Băile Episcopești

(Oradea mellett)
MEGNYILT
Oradeáról
naponta hat fürdővonat

Allandó autóbusz-járat indul Piața Unirii.

Elfogott a fővárosi rendőrség egy országosan körözött szélhámost, Bucuresti. Saját tud. A bucuresti rendőrség őrizzetbe vett egy Ernest Erich Schmieden nevű szélhámost, aki pár évvel ezelőtt Sighetul-Marmatiei környékén okmányok nélkül, csalárd uton jött át a határon, majd bucuresti zsidó kórházakban mint segédorvos működött. Később Clujra és Oradeára tette át működési színhelyét s Oradeán gazdagon nyúlt. Legutóbb Bucurestiben önálló rendelőt nyitott. Már tíz nappal ezelőtt megjelent rendelőjében egy rendőrségi közeg, hogy a prefekturára kísérje, de Schmieden arra kérte a detektívet, hogy várjon reá az előszobában, amíg felöltözködik s aztán az ablakon át megszökött. Tíz napi körözés után sikerült kézrekeríteni.

Amikor a hűlés...

... behatol a szarvazatba, legjobb orvososság a NEURALGINE JURIST

A munkakedvet és életvidámságot

gyakran befolyásolja a dugulás. Gondolja meg, hogy milyen veszélyes betegségeket okozhat a rendetlen bélműködés. Óvja meg egészségét azáltal, hogy rendszeres székletéről gondoskodik, legjobban Leo-labdacs (Leo-Pills) által. Naponta kétszer-háromszor egy-egy labdacstökéletesen elegendő.

Leo-Pills Laxativ

Halálos szerencsétlenség a kőbányában.

Târgu-Mures. Saját tud. Halálos munkásszerencsétlenség történt a muresmegyei Toplița község határában. Bogdás István mérnök tulajdonát képező kőbányában épületekhez szükséges nagyobb méretű kőtömbök kifejtésével foglalkoztak a munkások, amikor éppen ebédszünet idején az esős időjárás következtében a hegy tetején megcsuszott a föld, amely mintegy 10 mázsás sulyu sziklatömböt is magával ragadott. Az ebédelő munkások nyomban észrevették a veszélyt és igyekeztek menekülni. Csak a násáudmegyei Simionca Emilnek nem sikerült a halált-hozó szikla utjából elmenekülni. A szerencsétlen munkást a nagy robajjal lezuhán sziklatömb a szó szoros értelmében agyonlapította. Az ügyesség vizsgálatot indított, hogy a szerencsétlenségért terhel-e felelősség valakit.

* Fej- és deréktájás, émélygés, aranyér, tisztatlan arcból gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor a Darmol hashajtó segít.

Megugrott lótolvajok. Deva. Saját tudósítónktól. Két cigány, akiket lótolvajlás miatt tartóztattak le, a törvényszék épülete előtt, az örök szemeláttára két irányba futásnak eredt. Az örök többször utána lőttek a menekülő tolvajoknak, a golyók azonban célt tévesztettek, úgy, hogy a cigányoknak sikerült a sötétség leple alatt elmenekülniük.

* Utófoglalkozásu egyének, akik idült székrekedésben és aranyeres hántalmakban szenvednek, vegyék a természetes „Ferenc József” kecskerüvizet egy pohárnyi napi adagokban, esetleg kávé felmelegítve, de mindig reggel éhgyomorral. Kérdezze meg orvosát.

Adomány. A „70 éves matróznak” kiadóhivatalunkhoz befolyt 100 lei adomány Dițiu Tiberiu, Turulunk részéről. Az adományt rendeltési helyére juttattuk.

Băile Episcopești

(Oradea mellett)
MEGNYILT
Oradeáról
naponta hat fürdővonat

Allandó autóbusz-járat indul Piața Unirii.

Nagyszabásu valutacsempészést lepletek le Magyarországon.

Budapestről jelentik: A valutarendőrség nagyarányu valutacsempészést fedezett fel. A rendőrség detektívjei megjelentek tegnap este egy ismert pesti könyvkötő cégnél. Néhány friss kötésű könyvet vettek elő és annak kemény tábláját felbontották. Az első könyv, amit kibontottak, a vászonkötés alatt 10 darab száz pengős bankjegyet rejtett. A következő kötetekben font és dollár bankjegyekkel, darabonként körülbelül ezer pengő értéknek megfelelő valuta volt bekötve. Ezeket a köteteket megbízásból készítette el a könyvkötő cég, mint azt kénytelen volt bevallani és megfelelően magas honoráriumot kapott ezért. A valutacsempészésre preparált könyvek Jókai, Mikszáth és Zilahy Lajos regényeiből kerültek ki, amelyeknek kiszállítására, illetve bármely szomszéd országba való bevitele minden nehézség nélkül megtörténhetik. A valutarendőrség 300 kötet ilyen preparált könyvet foglalt le. Egy könyvkötő-cégnek, mint megbízóinak a nevét a rendőrség egyelőre még titokban tartja, de már az új folyamán a megbízókat lakásaikon detektívek keresték fel.

* Az epekövek, az időszili epehólyaggyulladás és a hurutos sárgaság kezelésében reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, kevés forróvízzel keverve és kortyonként bevéve, gyakran rendkívül hatásos. Kérdezze meg orvosát.

Gyilkolni akart a babonás legény, hogy megszabaduljon a „veréstől.” Targu-Mures. Saját tud. Jelentették azt a gyilkossági kísérletet, amelyet Bójthe Péter gloden! földműveslegény követett el Nagy Mária Targu-Muresen szolgáló cselédleány ellen. A merényletnek tulajdonképpen a legsötétebb babona volt az indítóoka. Bójthe ugyanis azt vallotta, hogy négy éve, amióta szakított Nagy Máriával, meggyengült az egészsége, szervezetét tüdőbaj támadta meg s falusfelei azt mondták neki, hogy azért mert régi szerelme, Nagy Mária megrentotta. Egészségét addig nem is nyeri vissza, amíg a babona hatása alól magát nem szabadítja ki. Ezért határozta el, hogy végez Nagy Máriával. Husvét hétfőjén össztalálkozott vele a város egyik legforgalmasabb utcáján, a sétáló cselédleányok között s akkor előkapta csizmaszárából kését és azzal mindenki szemelátára háthasúrta volt szerelmcsőt. Miután Bójthe bevallotta gyilkos szándékát, az ügyesség ügyét kénytelen a hadbíróság elé utalni. Nagy Mária állapota súlyos, de életbenmaradásához van remény.

Fej

és derékfájás, émelygés, idegesség, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor is segít a

DARMOI

Darmo! hashajtó cseppekben és drogdobozban 4,- és 35,- Ft.

Az oradeai Központi Katolikus Legényegylet kebelében működő **Liszt Ferenc Ének- és Zenekar** vegyeskara április 25-én, délután 5 órakor az olasz plébánia templomban egyházi hangversenyt rendez. Belépés díjtalan. A rendezőség ezúton is közli, hogy szívesen látja az érdeklődőket.

ÁPRILIS 25-ÉN, HÉTFŐN, ROMÁN HUSVÉT MÁSODNAPJÁN TARTJA AZ E. G. E. ÉVI KÖZGYŰLÉSE. Az Ardeali Gazdasági Egylet 1938. évi rendes közgyűlését április 25-én, hétfőn, román husvét másodnapján tartja Clujon a főtéri Bánffy-házban lévő „Capitol” mozi helyiségében. Kezdeté pontosan délelőtt 10 órakor. Az ünnepek alatt 50 százalékos vasuti kedvezményrel lehet utazni. A közgyűlés után a főtéri „Amerika” étteremben közebb lesz. Egy teríték ára 30 lei. A közebbben való részvételt április 24-ig be kell jelenteni az E. G. E. központnak, Cluj, Str. Andrei Muresan 10.

* Nincs szükség csábító szavakra, mindennél többet mond a tartós gyógyulás; ime, ez ajánlja az **Urodonalt**. Idézzük dr. Raynaud, a tengerészeti kórházak volt főorvosának szavait: „A mindennapi gyakorlat valóban bebizonyítja, hogy az **Urodonal** nemcsak a leghatásosabb huyesavoldó, hanem azonkívül, hogy ártalmatlan, sok más jó tulajdonsággal is rendelkezik. Alapos oldhatóságánál fogva állandóan fenntartja a vese pontos szűrő-működését; állandóan mossa a vesét és megóvjaa a szervezetet az érlelmeszesedéstől”.

Temetés. Dr. Alliquander Kálmán táblabíró 54 éves korában Oradeán elhunyt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”.)

Pop Anna 38 éves korában Haeiu községben meghalt. Temetése április 23-án délután 2 órakor lesz az ottani temetőben. („Caritas”.)

SZÍNHÁZ

A Thalia-színház tavaszi játékciklusa Oradeán: Julia

Csütörtökön kerül színre először a bécsi és budapesti színházi évek legnagyobb eseménye, egyben az utolsó tíz év legnagyobb operett sikere a Julia.

A Julia szövegét és verseit Földes Imre és Harmath Imre írták, zenéjét pedig Abraham Pál szerezte. A budapesti Városi színház 3000 embert befogadó neoztere eddig több mint 100 előadásban telt meg a Julia tiszteletére és ma is szakadatlanul műsoron van a Julia.

Remek mese, pazar humor, elbűvölően nagy-szabású muzsika, szebbnél-szebb táncok, rendezői hatások, gyönyörű új díszletek és kosztümök pazar tömege a Juliát a leghatalmasabb látványos operett revüvé teszi. A Julia rendezője Gróf László, a főszerepek az operett együttes legkiválóbbjai kezében van letéve, akik mellett természetesen kisebb-nagyobb szerepekben az együttes minden tagja fellép. A gyönyörű táncokat Topán Lulu, Báza Eva, Gerő Boosa táncolják Sándor Bandi vezetése mellett. A Juliában két cigánybanda is szerepel. A zenekart Schreiber Alajos vezényli, a díszleteket Kudelász Károly és Rajnai Sándor készítették. A Julia csütörtökön, pénteken este, szombaton 5, vasárnap 6 és 9 órakor kerül színre mindenkor rendes helyárrakkal.

— **Délutáni előadások.** 3:1 a szerelem javára olcsó helyárrakkal. Abraham Pál nagy revü operettje a múlt ciklus nagy bombája első olcsó helyáru előadása pénteken délután 5 és vasárnap délután 3 órakor lesz. — Hétfőn délután 5 órakor olcsó helyárrakkal az Egyetlen éjszakára operett újdonság lesz műsoron először olcsó helyárrakkal.

— **Háry János.** Kodály Zoltán világhírű daltéka, Harsányi Zsolt és Paulini Béla ragyogó szövegére készült, amelyre a színház operett együttese teljes hat hónapig készült. Nagy operaházak is megfeszített erővel hozzák színre az ilyen nagyszabású darabokat. Természetes, hogy Háry Jánosnak Nagyabonytól a Burgváráig való elkalandozása kiállításban is rendkívül eljéjesztő követeltek. A díszleteket Vásárhelyi Zsigler Emil festőművész tervezte, amelynek elkészítése egy kis vagyont emésztett fel. Gróf László rendezői működésének talán legkimagaslóbb feladata a Háry János. A Háry János hétfőtől kezdődőleg van a színház műsoran, amely előadásokra jegyek már elővételben kaphatók.

— **Jegyek elővételben vasárnaptól kezdődőleg már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11—1-ig és délután 4—6-ig.**

A Thalia színház műsora:

Április 28-án, csütörtökön este 9 órakor: **Julia** (Látványos nagyoperett három felvonásban, 14 képben, szövegét írták Földes Imre és Harmath Imre. Zenéjét szerezte Abraham Pál. Rendező: Gróf László. Vezényel: Schreiber Alajos. A kiállítást Rajnai Sándor és Kudelász Károly tervezték. Főszereplők: Solymosán Magda, Ürmössy Magda, Wojticzky Elvira, Báza Eva, Porti Mimi, Jeney János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Cséka József, Homm Pál, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár, stb.)

Április 29-én, pénteken délután 5 órakor: **3:1 a szerelem javára.** (Olcsó helyárrakkal). — Este 9 órakor: **Julia.**

Április 30-án, szombat délután 5 órakor: **Julia.** (Rendes helyárrakkal). — Este román előadás.

Május 1-én, vasárnap délután 3 órakor: **3:1 a szerelem javára.** (Olcsó helyárrakkal). — Délután 6 és este 9 órakor: **Julia.**

Május 2-án, hétfőn délután 5 órakor: **Egyetlen éjszakára.** (Olcsó helyárrakkal). — Este 9 órakor: **Háry János.** (Kodály Zoltán világhírű vidám daltéka, Harsányi Zsolt és Paulini Béla szöve-

gére. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefandesz József. A kiállítást Vásárhelyi Zsigler Emil tervezte. Főszereplők: Solymosán Magda, Ürmössy Magda, V. Hegyi Lili, Báza Eva, Wojticzky Elvira, Gróf László, Tompa Sándor, Cséka József, Jeney János, Fülöp Sándor, Homm Pál, Réthelyi Ödön, Csengeri Aladár, stb. A táncokat Gróf László tanította be. 36 tagú zenekarral.)

Operaelőadások az oradeai színházban

Április hó 25. és 26-án este Róna Dezső operanékes és zenepedagógus növendékeinek vizsgaelőadása, Róna Dezső főlléptével

Műsor:

Április hó 25-én este 9 órakor I. nap.
1. Gounod „Faust” operájának III. felvonásából: Valentin imája. Éneklő: Kóti Károly.
2. Faust opera teljes III-ik felvonása. Szereplők: Szűcs Irén, Tóth Ily. Herman Ilus, Gyulay Béla és Róna Dezső.
3. Puccini Pillangó kisasszony c. operájának teljes II-ik felvonása. Szereplők: Ritta Stanciu, Hermann Ilus, Gyulay Béla, Rác János, Róna Dezső.
4. Verdi Rigoletto operájának III. felvonása. Szereplők: Tóth Ily. Hermann Ilus, Róth Ernő, Gyulay Béla és Róna Dezső.

Április hó 26-án este 9 órakor:
1. Részlet Mascagni Parasztbecsület c. operájából. Szereplők: Venter Mimi, Ritta Stanciu, Mariora Póti és Gyulay Béla.
2. Részlet Thomas Mignon c. operájának I. felvonásából. Szereplők: Hermann Ilus, Róna Dezső, Rác János, Lengyel Endre.
3. Részlet Verdi Rigoletto c. operájának II. felvonásából. Szereplők: Tóth Ily. Hermann Ilus, Gyulay Béla, Kóti Péter, Tóth Ernő.
4. A Varázshegedű vígoperett I. felvonásán. Irta: Offenbach. Szereplők: Lengyel Endre, Bartos Csilla, Tóth III.
Rendező: R. Horváth Mici és Parlaghy Lajos. Az előadásokat vezényli Szathmáry Endre országos hírv. karnagy.

Zenekar a helybeli 85-ik gyalogezred zenekara.
Rendes színházi helyárrakkal. Jegyelővétel keddtől kezdődőleg a színház baloldali pénztáránál naponta délelőtt 11—1 és délután 4—6 óráig.

— **Operaelőadások a Mária királyné színházban április hó 25. és 26-án hétfőn és kedden este 9 órakor.** Róna Dezső, az ismert kitűnő operanékes a budapesti Zeneművészeti Főiskolán művészi diplomával kitüntetett énekpédagógus, aki városunkban az öt óta ének- és zenepedagógiát törekvéseket fejt ki. haladó növendékeivel és személyes közreműködésével április hó 25. és 26. este 9 órakor a Mária királyné színházban művészi zongorával összeállított opera előadások keretében fog pedagógiai működéséről beszámolni. Az előadások keretében színtekercsűnek: Madam Butterfly, Faust, Rigoletto, Mignon, Parasztbecsület operából részletek teljes beállításban, korhű kosztümökkel, azonkívül Offenbach I. felvonásos operája a Varázshegedű. A szereplő énekes növendékek teljes színpadi kiképzésben is részesültek és ebben a munkában segítkezik Rónának R. Horváth Mici színművész, akit néhány esztendővel ezelőtt közönségünk mint primadonnáját ünnepelte. A főszerepeket: Hermann Ilus, Bartos Csilla, Ritta Stanciu, Szűcs Ily. Gy. Tóth Ily. Mimi Venter, Gyulay Béla, Kóti Péter, Rác János, Lengyel Endre, Nestorescu N., Gheorghé Gherasim és Róbert Béla éneklők. Rónai Dezsőnek sikerült a zenei vezénylésre és előkészítésre megnyerni Szathmáry Endre zeneszerzőt, zenialta esztétikust és országos hírv. kiváló karnagyot. A fenti előadásokra jegyek rendes színházi áron keddtől kezdődőleg már válthatók a színház baloldali elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11—1 és 4—6-ig.

Szerkesztői üzenetek

Pótlás a keresztretjvény rovatunkhoz. A 15-ik számú keresztretjvényünket helyesen megfajították és a könyvsorsoláson részt vettek a keresztretjvény rovatunkban említtettek kivül a következők: Szabó Józsefné, Papp Mózes, Lázár Béla, Jabulik László, Glósz Edith, Racz Lajos, K. R. Labud /tván, Andrassy György, Fazekas Vera.

A tavasz beálltával mindenki

DREHER HAGGENMACHER

TAVASZI MÁRCIUSI SÖREINEK

kiváló minőségéről beszél.

Mindenütt kaphatók !!!

Időszerűtlen vitatkozás

Írta: dr. Nagy András

A vitát *A Nap* egyik cikke indította meg. Egy bizonyos „partiképes magyar fiatalember” valami táncmulatságon tett kijelentését jegyzi fel. Ez kemény ítélettel túlzott fényűzési igényeik miatt elmarasztalja, mint élettárs-anyagot a „magyar leányokat” és kifejezett elsőbbséget biztosít lefelük a — szerinte — egyszerűbb és igénytelenebb „német leányoknak”. Mellette vagy ellene, igen sokan, számtalan nyomtatott hasábon megvitatták azóta a kérdés minden szóra érdemes és érdemtelen vonatkozását. Egy szempontból azonban senki sem szólt hozzá. Ez a szempont pedig időszerűtlennek teszi az egész vitát.

És pedig: megengedhetetlen egy bizonyos, városi társadalmi osztály leányainak életfelfogása és lénykedése alapján általános következtetést vonni — különösen előítélet — a „magyar leányokra” mint összességre. Ez éppen olyan helytelen, mint a „német leányokra” vonatkozó általánosítás. Igaz, hogy a bálozó, farsangoló, a cikkben részletesen leírt divatleány-típus tényleg szükséges felül képviseltek köreinkben, mégis az *őneki* szülő elmarasztaló ítéletek nem vonatkoztathatók általában a „magyar leányokra”, mert ez a gyűjtőfogalom kevésbé felszínre tűndöklő, de számban sokkal nagyobb, életfelfogásban lényegesen többel-ígérő leányainkat is magában foglalja. Nem minden „magyar leány” meríti világhírnevét a Színházi Életről, a városi társadalom, sőt annak egy bizonyos osztálya pedig nem képe az ardeali magyarságnak. Ugyanez fordítva a németekre is igaz.

Másik, amit meg kell jegyezni, hogy — tisztos szándékkal bár — túlságosan felfűjték az illető fiatalember kijelentését, melyen — enyhén szólva — kiskorúság érzik. Akinél a házastárs megválasztása saját népén belül vagy azon kívül kizárólag a mindennapi hasznosság szempontjain dől el, az legalábbis fejletlen egyéniség lesz, amit tehát mond, az éppen úgy nem hangja az itteni magyar férfiaknak, ahogy ítélete nem érhet minden leányt. Kár tehát reá sok szót vesztegetni.

Az egészben inkább a nagy visszhang figyelemreméltó. Időszerűséget látszik bizonyítani, holott egészen időszerűtlen ma nálunk öltözködési, fényűzési kérdésekkel foglalkozó minden vita. Azon elmékednek, ki a hibás abban, hogy a nők módjukon felül öltözködnek és hogy szükséges-e ez? Minden női oldalról jövő hozzászólás bebizonyítja, hogy a férfiak kedvéért — igen. Ha már erről vitatkoznak, hogy valami haszon is legyen belőle, jobb lenne bevallaniok, hogy nem a férfiak, hanem önmaguk, egymás vagy a — divat kedvéért öltözködnek. Minden nő tudja, hogy az olyan férfi, akinek a Színházi Élet-görli az esete, nem házasodik, vagy mert kiskorú, vagy mert normálistól eltérő az érdeklődése. Aki pedig házasodik, az már kinötte a mozi-romantikát és inkább az egyszerűség („nöiesség”, „lelkiség”) felel meg igényeinek. Ha tehát a nők „túlságosan öltözködnek”, magukra vessenek. Vagy kedvük telik benne, mert életükbe már tartalom nem fér, vagy rosszul választották meg férfiideáljukat.

Általánosságban hibás, ardeali magyar viszonyok között pedig teljesen időszerűtlen az a felfogás, hogy a leányok a „bálokban” akarják megfogni a jövőd férjét, a farsangtól várják a férjhezmenést. Hol vagyunk ma ettől? Számolják meg, hány leány ment férjhez az utóbbi évtizedekben azért, mert bálozott és ahhoz, akit vel bálozott? Az ardeali magyar társadalom kinötte már az angol osaládi regényeket. Inkább a valóság felé kényszerítik a körülmények. A valóság pedig nappali világlátást jelent, nem báliruhát.

Nagyonis tudják ezt a férfiak, azért gúnyosak és kegyetlenek a bálozó nőhöz. Nem élettárs-anyagot látnak benne, hanem szórakozási lehetőséget és mialatt szórakoztatják és szóra-

koznak vele, azon okulnak: így nem szabad tennie — jövőd élettársának. Az élet, a valóság, a férfiaknak kötött jövedelmű, polgári háztartást, gyermekeket, adófizetést, napi 8—12 órai munkát, hétköznapok végtelen sorát, egyetlen szóval: szükségletet jelent. Mit kezdjen ebben az együttesben a „bákirálynővel” ki a Crawford-féle gicsekre rendezkedett be? Házasulandó férfi ma kizárólag azért megy bálba, mert társadalmi kötelezettségei kényszerítik (ha teheti, ki is bújik alóla), de semmiképpen sem azért, mert házasodni akar és csak azért nem mondja meg ezt nyíltan, mert úgysem okulnának rajta, legfeljebb nagyképűnek tartanák. Élettársat semmi esetben sem a báltermekben keres. Sőt — éppen ott nem keres.

A bálozás „intézménye” körülbelül az egész világon lejárt együtt a háborúval lezáródott polgári életformával. Béke poraira. A mi nőink közül az, aki ma is bálba megy, hogy férjét fogjon (én személyemben nem hiszem, hogy volnának még ilyenek, de a vitában érdekelt női hozzászólók végig így értelembe beszélnék), pár évtizeddel lekésett. Életfelfogása és a férfi életlátása között (ki azért megy bálba, hogy a házasság ellen megerősödjék) a letűnt polgári élet azóta sokszor megkeserült ábrándvilága és a mai valóság különbsége van. A bálból életlátásra semmi sem érvényes, csak a fáradtság és munka melletti fejfájás bosszúsága. Két külön világ, közülük az egyik már nem létezik, vele szemben mindig másoknak: a valóságnak van igaza. Miért nem mondják meg az anyák ezt leányaiknak? Mert ők sem látják, sőt a nőnevelés szakképzettjeit is álmokképekben ringatja a letűnt, hangulatos kor visszacsengő valcer-zenéje? Nem látják, hogy az igazi magyar életet (sajnos: mindig figyelmen kívül hagyott) magyar néptömegek sohasem ismerték a bálozás intézményét és a magyar „úri osztályon” (legalábbis Ardealban) végzetesen átlépett a realitás zord ideje? Erőltetni a különben is vitatható értékű és odaát még mindig mesterségesen fenntartott bál hangulatok életformáját, anyai, mint életképtelenné tenni leány-nemzedékeket és — saját társukul hivatottak részéről szereznük nekik elmarasztaló ítéleteket.

Nem fontos, hogy mit mondott az a fiatalember. Báli szó volt. Fontosabb az, hogy nappal mit gondolt. Nappali nyelvre pedig következőképpen fordíthatnám le szavait:

... „Ezek a bálozó kis nők, hercegnőknek készítik ki magukat és el akarják hitetni velem, hogy azok — holott nem azok. Vagyis hazudnak. Avval, hogy kijátszák magukat az

Betegségnél legelőször is a lázt mérik meg

— Mit csináltál, hogy megszűnt a lázad?
— Bedörzsöltem az egész testemet CARMOL-al*) és lázam azonnal leszállt.
*) Carmol a legjobb szer hűlés, grippe rheumatikus betegségek és láz ellen.

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátha, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 23 lei.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

említett szerepben, be akarnak csapni engem és a hozzám hasonlókat, el akarnak kábitani, hogy beleugorjam oly helyzetbe — házasságba, — melynek végül is ők nem tudnak helytállni. Ha én férfi létemre állítom, hogy jó soffőr vagyok és ily munkára vállalkozom, végül pedig kiderül, hogy fogalmam sincs a gépről: szélhámósoknak mondanak. Nők viszont nyugodtan mutathatják magukat másnak, mint amik, mert a báli erkölcs ezt nemcsak megengedi, hanem meg is kívánja, levonhatják ennek a csalásnak köz- és magánjogi következményeit: mikor kiderül, hogy nemcsak, hogy nem hercegnők, nem tündérek, de még a hétköznapok dolgaihoz sem értenek, senkisémet mondja róluk, hogy szélhámósok, hanem, hogy ügyesek voltak, mert meg tudták főzni engem, aki különben kemény falat lettem volna... En pedig lás-sam, mit teszek. Nekik van igazuk — mert nőik! A németek — az más! Ők nem mutatnak többet, mint aminek meg tudnak felelni, nem dolgoznak kéjgázzal. Keveset mutatnak és azt állják is, ha nem többet. Reájuk lehet építeni. A mieinkre nem. Hát csak maradjanak szépen maguknak”.

Ez a férfiaknál nagyon is gyakori szemlélődés a báli világ közvetlen visszfénye. Tragikus benne az, hogy a kikészített báltündérek nagy része mégis csak jó kislány, akinek álma a komoly férjhezmenetel és szándékában legtisztább program: jó élettársá válni. De ezt a szándékát felszínre juttatni, megmutatni alkalmatlan hely a hamis báli csillogás. Hitelüket veszítik, akár jól öltöznek, akár rosszul. Mert — mert. Lehet ez a múlt hibája, a nevelésé, de a jelenben azoknak a leányoknak van igazuk — és ezek lehetnek véletlenül a németek közül sokan, — akik életformájukkal jobban megközelítik a mai idők valóságát: a szürkeséget, azt akarják, vállalják, sőt szeretni is megpróbálják. Amiből következik, hogy a báltermeket egyszerűen távolról elkerülik. A báltermeket és mindazt, aminek a „bálozás” szimbólumát szolgál: a felesleges, viszonyainknak nem megfelelő, önmagában is üres, sőt erkölcsletlen fényűzést.

Távolról sem akarom azt mondani, hogy ezek után a magyar fiatalemberek legyenek elnémet nőket. Hiszen egy nép gyermekei, egymásnak vagyunk teremtve egymást, sok nemzedék távlatában örökletes, közös erőnyeink által és velük együtt, amiket könnyebben és szívesebben tűrök el a magam fajtájának, mint az idegennek és amiket végeredményben hasonlókkal magam is viszonzok. Inkább azt mondanám, hogy keressék meg maguknak a mi férfaink azokat a „háttérbe szorulásról” panaszkodó, értékesebb leányokat, akik a valósághoz közeledést életelvé tették és meg is valósítják, vagyis a jövőre nézve a szürkeség elviselését, sőt annak megkönnyítését legalább ígérhetik.

Abban a bizonyos levélben, melyben erről a kérdéssel sokunkat megkérdeztek, szomorúság csillan meg amiatt, hogy az értékesebb leányok „férfitársaságban” nem érvényesülnek. Van ezen mit szomorkodni? Véleményem szerint nincs. Ugyanis két eset van. Első: a házasulandó férfi végül sem a felszínen csillogó, bálozó, „érvényesülő” nőkől választ feleséget, hanem ritka szerencsés óráinak egyikében ellenkezőleg. Második: közülük választ, de akkor ismét két eset van. Vagy megszökik záros határidőn belül öngyűlöse, vagy megszökik. Más szóval: vagy válás lesz a dolog vége, vagy vége lesz a csillogásnak, amit női nyelven „érvényesülésnek” neveznek.

A „férfitársaságban” való érvényesülés ambícióját, mint maradványát annak a korszellemnek, mely elsősorban felelős a nem-érvényesülésért, jobb, ha kikapcsolják a leányok. Keressék inkább az „életben” való érvényesülést, amit ugyan szürkeségnek neveznek, de ami férjet és családot is jelent — ha ugyan ilyen áron ezek egyáltalán kellenek nekik. A szürkeséget lélekben értékelő és a mindennapokban vállaló nő, mint a férfi legjobb élettársa érvényesülni fog bálterem nélkül is, sőt éppen anélkül. Az érvényesülés és a felszínen úszás ugyanis két külön dolog.

Beszélni és meghallgatásra találni nemkülönben.

IDŐK SODRÁBAN

A polonizmus egy éve

Irta: Rády Elemér

Egy esztendővel ezelőtt történt, hogy a lengyel politikai életben bemutatkozott a polonizmus mozgalma. Egy esztendővel ezelőtt lépett a nyilvánosságra Koc Ádám ezredes vezetésével az az új nacionalista párt, amely mintegy kilenc hónapi tárgyalások eredményeként született meg, s mint az új lengyel közélet egyik legfontosabb tényezője jelent meg a lengyel állami és politikai életben. Az idő, amikor Koc Ádám ezredes a nyilvánosság elé lépett, látszólag nyugalmas volt. A lengyel politika még nem szabadult fel Pilsudszki marsall hatalmas egyéniségének befolyása alól s a lengyel lélek olyan nemzeti ideált keresett magának, aki személyi presztízsével biztosíthatja a nemzeti érdekek integritását, amit a belső válságok veszélyeztetni látszóttak.

Pilsudszki marsall halála után a lengyel nép nagy belső lelki átalakuláson ment keresztül. A marsall utolsó nagy alkotása az 1935. évi lengyel alkotmány volt, amely közjogi szempontból megfelelt az állam szükségleteinek, gazdasági és szociális téren azonban nem hozta meg a várt fejlődést és nem valósította meg a széles társadalmi rétegek népi felemelkedését. Az államháztartás egyensúlya is megbillent, a költség deficitese volt, s a hiányokat csak a külpolitikai ellenszolgálatások fejében juttatott külföldi, főleg francia kölcsönök pótolták. Az új választási törvény sem felelt meg a kitűzött célnak, nem biztosította az átmenetet a liberális színezetű parlamentárizmusból a gazdasági korporációk felé.

A lengyel nemzeti életben, mint szilárd pont, ott állott ugyan a nagy marsall utóda, a kitűnő Rydz Smigly, de ő maga is érezte, hogy a nemzet létérdekei változtatásokat követelnek. A nagy belső problémák kényszerítették azután Rydz Smiglyt arra, hogy a katonai és politikai hatalmat, amely oly tökéletesen egyesült Pilsudszki kezében — ketté ossza. Pilsudszki személyét valóságos misztikum vette körül. Hozzá nem jutottak fel a belső nemzeti viszályok. Lengyelország új marsalljának nagysága azonban éppen abban mutatkozott meg, hogy Pilsudszki örökségéből csak a legfőbb hadúr szerepét tartotta meg s kikapcsolódva a belső viszályokból, így biztosította, hogy a lengyel lélek által sóvárgott tekintélytisztelt személyében összpontosuljék és a bizalmat ne homályosítsa el semmi. A népi erő, a nemzeti élet gazdasági és társadalmi irányítását tehát rábízta arra, aki eddigi munkájával a legméltóbbnak bizonyult erre a nehéz és kényes szerepre.

Koc Ádám, ez a ma is alig ötven esztendő katonája, a régi gárdához, a legionaristák politikai gárdájához tartozik, aki nemcsak a lengyel szabadságharcban, a nagyszerű lengyel hősiességről tanuskodó lengyel-orosz háborúban vett részt Pilsudszki marsall oldalán, hanem elsők között küzdött mellette a lengyel nemzeti gondolat megmentéséért folytatott nagy parlamentári harcokban is. Kisebbségi vidéken született s már fiatal korában megismerkedett a zsidó gettók, az ukrán falvak nagy faji problémáival, amelyek nemcsak a cári Oroszországban voltak örökké sajnó, nyitott sebek, hanem mint elintézetlen politikai kérdések, centrifugális erők, terhes örökségként jöttek át az új államkeretek közé is.

Ebből a miliónból jött Koc Ádám ezredes s mint minden kisebbségi sorsot ismerő és élő ember, sokkal mélyebben látta a nemzeti, népi problémákat. Emellett sokat időzött külföldön is. Látta a nagy demokráciák belső válságait, a polgári társadalmak lassabb, vagy gyorsabb proletarizálódását, a szellemi erők válságát s átélte a népi ideológiák győzelmes küzdelmét is. A korporatív államrendszerrel írt tanulmá-

nyai nagy feltűnést keltettek a nemzetközi tudományos világban, a lengyel államrendszer gazdasági problémáiról, amelyeknek egyik legkiválóbb ismerője, frott könyveit németre és olaszra is lefordították. Semmi kétség sem fér tehát ahhoz, hogy Rydz Smigly, az új marsall, helyesen választott, amikor egy évvel ezelőtt ezt a kiváló katonát és politikust bízta meg a lengyel nemzeti erők összefogásával.

Koc Ádámra nehéz munka várt, gazdasági és szociális téren be kellett fejezni a hét éve megkezdett földreformot, harcot kellett indítani a nagytöke túlkapásai ellen, új egészséges középosztály kialakulásának az alapjait kellett lerakni és mindenek fölött meg kellett teremteni a lengyel nép erkölcsi és politikai egységét s faji öntudatot kellett önteni abba a lengyel

népbe, amely a kétszáz esztendő elnyomás alatt a népi alacsonyabbrendűség veszedelmes érzetével indult az önálló államiság új korszakába. Hivatelt verni a lengyel függetlenség kétszázados szakadéka fölé, folytatni kellett azt a nagy építő munkát, amit Pilsudszki marsall elkezdett.

Rydz Smigly marsall egy percig sem tért el Pilsudszki vonalától: újra a hadsereget tette meg az állam legfontosabb tényezőjévé s csak ezzel párhuzamosan vállalkozott a nagy gazdasági és társadalmi problémák megoldására s mindenekelőtt arra, hogy a tömegeket egybekapcsolja az állami étellel.

Most Koc Ádám programja kihirdetése után egy esztendővel megállapíthatjuk, hogy Koc nemzeti mozgalma nélkül sohasem lehetett volna összefogni a lengyel tömegeket s nemcsak a nagynehezen összehozott nemzeti egység bomlott volna föl, hanem megrendült volna alapjaiban a tekintélyi államrendszer is.

Mit indított el Koc Ádám mozgalma? Mindenekelőtt megkezdte a gazdasági korporációk és szindikátusok kiépítését, amelyeknek működése máris igen nagy eredményeket mutat föl: nemcsak a lengyel munkások számára sikerült szociális megoldásokat hozni, nemcsak a gyártás és termelés tempóját sikerült fokozni, hanem a középosztály és kispolgári rétegek szociális védeltségét is sikerült elérni.

Az új lengyel népi mozgalom legjelentősebb eredménye azonban, hogy egy kemény, acélos lengyel népi lelkiséget alakított ki. A fellendülés sikerei után nem engedték érvényesülni a puhaságra és profitra áhító nyárs-polgári lelket, hanem az örökös készenlét és készültség szelleme uralkodik, amely minden pillanatban kész a nehezen kivívott szabadság védelmére. Nyoma sincs az annyit említett ködös szláv álmodozásnak a mai Lengyelországban. Mindenki a férfias bátorságban látja a szabadság biztosítékát. Eltűntek a történelemből olyannyira ismert belső villongások s a politika a határvonalakra toldódott, az orosz, a cseh, a német határ a fontos s minden belpolitikai kérdés csak függvény, vagy a gazdasági problémák megoldásának szakszerű kérdése csupán. A lengyel birodalomban három ország nevét hallani egyre: Oroszország, Csehszlovákia és Németország. A legnagyobb, legveszélyesebb ellenség Oroszország, s Csehszlovákia a nagy ellenség kis vazallusa. Nem csoda, ha ilyen atmoszférában a pánszláv álmok, a szláv testvériség fikciói szóba sem jönnek. A harmadik szomszéd Németország. Azt mondják, hogy a birodalom iránti ellenszenv sokat veszített eredeti erejéből. A lengyelek úgy vélik, hogy a hitleri Németország nacionalizmusa és faji világnézete már nem jelenti azt a veszélyt számára, mint a bismarcki Németország a maga imperializmusával.

Ennek a lelki egységnek a megteremtése az új lengyel nacionalista mozgalom legnagyobb érdeme. Természetesen ez a megmozdulás is szemben találta magát a hatalmas lengyelországi zsidósággal. A szövetkezetek és korporációk, ha hivatásukat teljesíteni akarták, le kellett hogy számoljanak a nemzeti élet egyensúlyát veszélyeztető zsidósággal. A nemzetközi kórus megmozdult s az ellenállás nemcsak a gazdasági szabotázs alakjában jelentkezett, hanem megindult a külföldi zsidóság ellenakciója is. Ennek a Lengyelország-ellenes propagandának csak egyik eszköze a Párizsban megalakult lengyel „munka demokrata frontja”, amely harcot hirdet a lengyel diktatúra ellen, s amelynek élére bizonyos szabaddóműves köröknek sikerült az öreg Paderewszkit is megnyerni.

Ezek a kísérletek azonban nem sok eredménnyel járnak. Rydz Smigly és Koc Ádám ezredes pártja ma maga mögött tudhatja a lengyel tömegek millióit. A polonizmus egy esztendeje bebizonyította, hogy a Pilsudszki marsall halálával árván maradt legionista tábor megállja a helyét s nemcsak hősi elszántsága, történelmi sorsvállalása, hanem politikai képzettsége alkalmassá teszik, hogy a poraiból újjáéledt Lengyelországot az egykori dicsőséges múlt hagyományain új, biztató jövő felé vezesse.

K. TÓTH LENKE VERSEI

Most jöjj!

Volt nagyapám, meg nagyanyám kettő is.
Egyik komoly volt másik vidám.
Az egyik játszott velem csipi-csókát,
A másik megtanított írni ám!

Volt nagybátyám, — Keresztapának hívtam.
S mondott nékem sok-sok szép mesét.
Ha kezét fogtam, tündérekét láttam
S hallottam nádi-hegedűk nesztét.

Volt sudár, barna unokanővérem.
— De csodáltam rajta egy kis boát!
Kék kosztümöt viselt s a hajtókéra
Kitűzött néhány úde ibolyát.

Volt egy mosolygós unokabátyám is,
A háborúban nem kapott sebet.
Őt kis kereszttel s szívbajjal jött vissza,
— Nemsokára nagy kőkeresztje lett.

Volt egy testvércém, Kékszemű és szöke,
Nevetőajkú, hófehér virág...
Szűkül a kör és egyre kisebb lesz
Az ügyis kicsi, szívem-szív világ.

Hárman fonjuk még össze a kezünket.
Szívünkbe a vér egymásért tüzel,
Óh, apukám és anyukám, mi egymást
Már soha-soha ne cresszük el!

Órangyalhoz

Órangyalok! Ne hagyjatok
El bennünket, ha nagyra nőltünk!
Hiszen sokkal több szakadék van
Felnőtt korunkban mielőttünk.

Kis korunkban kis margaréták
Után tutottunk árokparton,
Vagy erdőben lepétt az eső,
Országuton szállt ránk az alkony.

S ti jöttetek, hogy el ne essünk.
Villám tüzétől ne reszkesünk,
Sötétség árnyától ne féljünk,
Anyánk szívére hazatérjünk!

De most nagyobb a baj, kísértés!
Mi bűn után futunk mohón.
Nem félünk a fekete rémtől,
Sőt felidézük vijjogón.

Csinálunk zivatart, villámot,
Dörögnek ágyuk, fegyverek.
Idegen utra tér az ember
És kiált: én mindent merek!

Órangyalok! Ne hagyjatok
Most, hogy olyan nagy a bajunk.
Isten előtt mi úgy is mindig
Tévelygő gyermekek vagyunk,

Hát jöjjetek, hogy térdre essünk!
Agyu-dörgéstől megreszkessünk!
Fekete rémtől féljünk, féljünk
S Isten szívére visszatérjünk!

A legrégebbi önképzőkori emlékkönyv

„Elegiae Poetarum”

Magyar, székely és szász ifjak latin-nyelvű kézírásos versgyűjteménye a XVIII. századból.
Ritkabecsű művelődés-történeti lelet egy transzylvániai plébánia könyvtárában

Ismerteti: dr. Büchler Pál

— Második és befejező közlemény —

Húsvétvasárnapi számunkban hoztuk ez ismertetés első részét, mely elmondja, hogy az érdekes kézírásos könyv a turgumuresi római katolikus plébánia könyvtárában a tulajdonosa. A jezsuiták által alapított egykori kolozsvári nemesi konviktus felső osztályu diákjainak a latin nyelvű neveit foglalja magában, az 1766–1773. közötti évek idejéből. A konviktus vezetője Hallerkerői Haller József jezsuita atya volt 1766-tól 1770-ig, ettől kezdve 1773-ig Szegedi György jezsuita atya. A jezsuita rend akkori felosztása folytán Szegedi György elköltözött Kolozsvárról és Marosvásárhelyre (a mai Turgumuresen lett plébános, ahová magával hozta az ifjak verses könyvét is, mint becses emléket. Multkori közlésünk a versek négy csoportját ismertetve ilyen alcímek alatt: „a. Vallásos tárgyuak”, „b. Történelmi tárgyuak egykori szereplőkkel”, „c. Történelmi személyiségek a multból”, „d. Tárgyak a Szentírásból és a szentek életéből”. A következőkben további alcímek alatt folynak az ismertetés.

e) Az érzelmek világából merített tárgyak

Az elégiának kezdetétől fogva a csendes, nyugodt érzelmek festése volt a rendeltetése. Ez a műfaj az ókortól reánk maradt formával kiválóan alkalmas a szelíd bánat és gyász, a szeretet és barátság érzelmeinek kifejezésére, hazafias érzelmek nyilvánítására. Könyvünkben mindezekre találunk példákat.

Mint Ovidius elégiáinak alapos ismerői, poétáink természetesen megkísérelték, hogy a hazától való távollét keserveit leírják.

35. **Stephanus Bocskor**, Praenobilis Siculus Csik Déniensis, elégiájának tárgya egy székely levele, aki Moldovából megírja barátjának hogy mennyire fáj neki, hogy némelyek Transzylvániában alaptalanul régalmazzák és kéri barátját, hogy vegye őt védelmébe. (24. sz. — 39. diszt. — 1767).

36. **Andreas Boer**, Nobilis Fogarasiensis, elégiájában, melyből csak az első 10 és a legutolsó distichon maradt meg az aláírással, a cím tanúsága szerint egy Moldovába menekült székely arra kéri barátait, hogy nyerjenek számára bocsánatot a királytól, mert hiszen ő csak balgasághoz és félelemből vétkezett. (25. sz. — 11. diszt. — 1767). A hiányzó két oldalt az Index-készítés előtt szakították ki.

Azok az érzelmek, melyek leginkább alkalmasak az elégikus hangulat festésére, a szeretet és barátság, a panasz és kérelem, az elmulás és a halál által okozott bánat és gyász. Ezek a következő darabokkal vannak képviselve gyűjteményünkben.

37. **Josephus Bene**, nobilis Hungarus Somlyoviensis E. Co. Crasnaviensi, elégiájában az anya visszahívja fiát a katonaságtól. (57. sz. — 56. diszt. — 1771).

38. **Franciscus Szabó**, Nobilis Siculus De Csik Szent Marton, elégiája ecseteli, hogy egy fiú hogyan igyekszik barátja segítségével megengesztelni a reá haragvó édesatyját. (71. sz. — 44. diszt. — 1772).

39. **Franciscus Gyorffi** (nyilvánvaló hiba „Gyó” helyett), Nobilis Siculus ex Sede Csik Sz. György, elégiájában a költő megsiratja édesapjának halálát. (63. sz. — 48. diszt. — 1771).

40. **Josephus Török**, Nobilis Siculus ex Sede Udvarhely et Pago Zetelaka (Zetelaka h.) elégiájában szintén atyja halálát siratja meg a költő. (A címben „igen előkelőnek” nevezti: Illustrissimi sui parentis”). (65. sz. — 99. diszt. — 1772).

41. **Adamus Thorjai**, Nobilis Hungarus de Mikeszasza ex Comitatu Küküllő (sic), elégiájában egy tanuló megsiratja elhunyt osztálytársának halálát. (67. sz. — 51. diszt. — 1772).

42. **Alexander Pekry**, Nobilis Hungarus De (predikátuma olvashatatlan) Ex sede Küküllő, elégiájában a költő korholja volt osztálytársát, mert az teljesen meg akar feledkezni órája. (60. sz. — 92. diszt. — 1771).

43. **Ignatius Lauffenpach**, Germanus elégiájában a költő nagy bánattal megsiratja barátjának halálát, mert azt éppen ő (a költő) okozta álnoksága és hűtlensége révén. (18. sz. — 116. diszt. — 1767).

44. **Ignatius Lindemann**, Germanus Coronensis, elégiájában a betegsége miatt tanulmányait megszakító tanuló leírja bánatát amiatt, hogy haza kell utaznia. (19. sz. — 48. diszt. — 1767).

45. Egy ismeretlen szerző csonka művében egy jóbarát búcsút vesz a barátjától, aki remetségbe készül vonulni. (52. sz. — 36. diszt. — 1770). A költeménynek csak az eleje van meg, utána két oldal ki van tépve.

46. Egy másik ismeretlen szerző befejezetlen és ezért alá nem irt elégiájának tárgya a cím szerint a költő panaszja barátjának betegsége miatt, aki súlyos lázban fekszik. Gyógyulást kíván neki. (74. sz. — 22. diszt. — 1772).

Két bánatos elégiának tárgya egy főrangú történelmi személy: az összeesküvésben való részvétellel vádolt és 1671-ben lefejezett gr. Nádasdy Ferenc, az azonosnevű híres hadvezér nagypapja.

47. **Venceslaus Béli** De Uzon, Siculus, elégiájában Nádasdy a halálbüntetés elengedését kéri Lipót császártól. (13. sz. — 61. diszt. — 1767).

48. **Joannes Fikert**, Germanus, elégiája szerint Nádasdy a börtönből levelet ír a feleségének és buzdítja, hogy ne séggyelje a sorsát. (15. sz. — 39. diszt. — 1767).

Hogyan ezek az érzelmek kilépnek az egyéni élet keretéből és az egész népre, nemzetre vonatkoznak, akkor a hazafias elégia válfaja keletkezik. Ilyennek lehet nevezni a következő háromat.

49. **Sigismundus Tordai**, Nobilis Hungarus de Mikeszasza ex Comitatu Küküllő elégiája leírja, hogy a székelyek milyen szomorúan ragadnak fegyvert és mekkora nyomorúságok között indulnak útra. (62. sz. — 54. diszt. — 1771).

50. **Franciscus Dorschner**, Nobilis-Gallus, elégiájában Transylvania korholja a székelyek hűtlenségét, mert hazájuk legnagyobb szerencsétlenségében Törökországba vándoroltak ki. (20. sz. — 41. diszt. — 1767).

51. **Georgius Janko**, Nobilis Siculus, elégiájában Ausztria dicséri a magyarok hűségét, mert a legveszedelmesebb háborúban nem hagyták el őt. (17. — 41. diszt. — 1767).

Egyszerű, csendes érzelmeket: részvétet és érdeklődést keltenek fel a költőben a természet szemlélete, elemi csapások következményeinek látása. Ilyenfajta költeményeknek nevezhetők a következők.

52. **Josephus Szabo**, Nobilis Siculus De Csik Szent Marton (sic), elégiája leírja a hídvelei tűz-

vészt (Incendium Hidelvensis). (32. sz. — 35. diszt. — 1768).

53. **Mathias Léstyán**, Nobilis Siculus Csik Sz. Királyiensis elégiája a claudiopolisi szőlőkerteknek fagytól és szelektől való pusztulását siratja meg. (33. sz. — 74. diszt. — 1768).

54. **Franciscus Szabo**, Nobilis Siculus De Csik Szent Marton, elégiája a Convictus Nobilium külvárosi (Sub Urbanus) kertjét írja le. (68. sz. — 44. diszt. — 1772).

55. **Antonius Walter** de Valtheim, elégiája a Fellegvárnak nevezett erődöt (Arx Felegvár dicta) írja le. (75. sz. — 46. diszt. — 1772). A szerző aláírása alatt ez a megjegyzés olvasható: „NB. Italus natus Florentiae in Italia”.

f) Gúny és humor, satíra és paródia

A vidám érzelmek kifejezésére is képes az elégia, mert a tréfás túlzás, a szinlelt harag és bankódás álarcá mögé mindenféle jókedvű és satirikus, sokszor meg éppen szimbolikus eszmék rejthetők el. Mint az ezüpsi mese úgy ez az elégia is szereti az állatokat szerepeltetni. Ilyenfajta költemények a következők.

A bolhákról szól két darab.

56. **Joannes Mike**, Nob. Siculus ex Sede Három Szék, Kezdi (sic) Al Torja, elégiájában a költő elpanaszolja Apollónnak azokat a szenvedéseket, melyeket a borzasztó hideg és a rengőleg bolha és poloska miatt kénytelen eltűrni. (7. sz. — 86. diszt. — 1766).

57. **Benjaminus Béli**, Nobilis Hungarus Tordensis, elégiájában a költő kéri Jupitert és a Convictus Nobilium ifjait, hogy indítsanak hadjáratot a bolhák ellen. (51. sz. — 47. diszt. — 1770).

Kutyákról szól két, kanári madárról egy darab.

58. **Thomas Vajna**, Nobilis Siculus ex Sede Háromszék, elégiája a tisztelendő P. Regens Coridon nevű kutyájának elrablásáról szól. (56. sz. — 63. diszt. — 1771). Ez a darab a legtöbbször képest valóságos remekmű és kétségkívül az egész gyűjtemény legjobb költeménye. Szerkezete szinte drámai élelenségű, úgyhogy még a mai olvasó figyelmét is le tudja kötni.

59. **Joannes Szegedi**, Nobilis Ungarus de Alba Julia elégiája a P. Regens kanári madárának gyászos halálát siratja meg. (31. sz. — 123. diszt. — 1768). A költő epicedion-nak nevezi művét, hogy szintén értékesnek mondható, de az előbbi darabtól messzire elmarad, mert sok utánzást és szó szerint való átvételeket tartalmaz.

60. **Stephanus Márkos**, Nobilis Siculus Ex Sede Háromszék, pago Gelence, elégiája a Szeminárium és a Konviktus kutyáinak párviadalát éneklő meg. (3. sz. — 159. diszt. — 1766). 2 darabnak paródikus, vagy satirikus íze és talán szimbolikus jelentősége van. A két kutya, Cefax és Melax éppen úgy küzdenek meg egymással, mint a klasszikus eposz hősei ugyanolyan fegyverekkel és hasonló tragikus befejezéssel.

g) Alkalmi elégiák

A maguk korában nagyon kedveltek voltak az olyan elégiák, amelyekben uralkodók, vagy előkelő személyiségek eljegyzése vagy esküvője alkalmából, úgyszintén gyermekek születésekor jókívánságait fejezte ki a költő, halálesetkor pedig részvétét. Ezek mint az elégia válfajai külön nevet kaptak. Gyűjteményünkben találunk 2 epithalamium-ot, 2 genethliacum-ot, 3 epicedium-ot. A 2 propempticum-ot és az 1 eucharisticum-ot már felsoroltuk. (Ezeket az elnevezéseket a görög formában, on-végződéssel is használják).

61. **Thomas Potsa** epithalamiumot, nászdalt írt Mária Amáliának a parmai herceggel történt eljegyzése alkalmából. (37. sz. — 67. diszt. — 1769).

62. **Antonius Nemes**, Nobilis Hungarus, lakodalmi éneket zeng Albert herceg, Magyarország helytartójának és Krisztina, a felséges királynő leányának esküvőjére. (47. sz. — 61. diszt. — 1770).

63. **Stephanus Turli**, Nobilis Siculus, Ex Sede

KÉRDÉS

A tűz kialudt... széthulltak a pernyék,
Csak a szívünkben sir halnak az emlékek,
Melyet még egyszer szorszámmuk hittünk.

Most már, ugy-e, hogy mosolygunk is néha?
Szívünk se lázad. Csak a hangja néma
Mint ünnepi esendben nagy-halk gongyűtés...

Az álunk is lassan emlékké fárad
S valahogy halkán megszépül a bánat,
Mint a szó is, mely az Istenhez készül...

Hitted-e azt, hogy vége lesz a láznak,
Vagy hittem-e én is, hogy megaláznak
Az irigy-emberek néma vádjai?...

Pirosló, tüzes fényzőnben jártunk,
Esze se vettük, hogy megbőltött lábunk
S egy éles kis kavics szívünkre pattant...

Felejtés... ez lett hát az életsorsunk,
Pedig nemrégén még királyok voltunk,
Kikre nagy-irigy csodálattal néztek.

„Vajjon megáldott, vagy megvert a végzet?”

PÉTERI TAKÁTS MAGDOLNA

Gyergyó, de Tamásfalva, genethiacum-elégiával üdvözli nagykarolyi Károlyi Antal gróf fiának születését. (49. sz. — 133 diszt. — 1770).

64. **Josephus Eperiesi**, Nobilis Hungarus, Ex comitatu Albensi de Szász Város, szintén genethiacum-nak nevezi költeményét melyet Ovidius születéséről írt. (54. sz. — 45 diszt. — 1770).

65. **Aloysius Imets**, Praenobilis Siculus ex sede Háromszék, elégiájában (Epicedion Illustrissimae Comitiss Kornysianae) megsiratja Kornis Anna grófné halálát. (26. sz. — 71 diszt. — 1768).

66. **Josephus Mihálcz**, Siculus ex Sede Háromszék, Pago Gelence, „Epicedion” főcímet ad költeményének, melyben dicsőíti gr. Zrinyi Miklóst, kit „hazaszeretete Szigetnél az ellenség kardja által életétől megfosztott. (42. sz. — 86 diszt. — 1769).

h) Különfélék

A hátralevő 11 elégiát be lehetne osztani az előbbi csoportok egyikébe, vagy esetleg többbe is, mert tartalmuk valamelyikéhez hasonló. A következő felsorolásából is meglátszik hogy a poéták milyen leleményesek voltak tárgyaik megválasztásában.

67. **B. Josephus Apor** De All Torja, Siculus ex sede Harom Szek, szeretettel üdvözli P. Regensét nevenapja alkalmából. (77 sz. — 36 diszt. — 1773). A könyvnek ez az utolsó és az 1773. év egyetlen darabja. Utána a megmaradt nyomokból következtetve, kb. 5 levél (10 oldal) hiányozhatik az Index-ig. Hogy ezek a lapok tele voltak-e írva, azt nem lehet megállapítani, mert az Index csak a 73. drb-ig terjed.

68. **Franciscus Cziko**, Nobilis Siculus ex Sede Csik, elégiájában a költő XIII. Kelemen pápát, mint a század egyik legkiválóbb férfiát dicséri és magasztalja. (44. sz. — 60 diszt. — 1769).

69. **Ladislav Sándor**, Nobilis Siculus ex Csik Szent Domokos, elégiájában leírja a költő a Franciaország királya ellen megkísérelt merényletet, amely miatt a király üldözi az eretnek Jansenistákat. (72 sz. — 50 diszt. — 1772).

70. **Ignatius Bors**, Nobilis Siculus De Csik Sz. Király, elégiája leírja azt a tábort melyet a császári hadsereg Pest közelében készült ütni, még pedig magának a császárnak, valamint Hadiknak, Laecziusnak és más fővezérek jelenlétében. (58. sz. — 63 diszt. — 1771).

71. **Ladislav Gyarmati**, Saiopolitanensis Nobilis, elégiája dicséri a Convictus Nibolium nemrég létesített őrségét (Militia). (34. sz. — 68 diszt. — 1768).

72. **Stephanus Varju**, Nobilis Ungarus Somloviensis, elégiája magasztalja Cosinelus-t az újonnan szervezett határőrség felállításának alkalmából írt költeményéért. (30. sz. — 59 diszt. — 1768).

73. **Joannes Mihálcz** de Gelence Siculus, elégiája a tiltott könyvek olvasásától óvja az ifúságot. (1 sz. — 27 diszt. — 1766). Ez a könyv legelső darabja, de csak a vége maradt meg, részben sérülve.

74. **Antonius Horvatovits**, Praenobilis Hungarus Fogarasiensis, elégiájában egy becsfejen könyv miatt halálra ítélte szerző a királytól bocsánatot kér. (22. sz. — 42 diszt. — 1767).

75. **L. B. Antonius Dioszegi**, Ungarus Ketsentiensis, ex Comitatu Szolnok interioris, elégiájában a költő kéri a királyt, hogy bosszulja meg (a költő) fivérének halálát. (76. sz. — 56 diszt. — 1772).

76. **Gregorius Farkas**, Ungarus, kétszázoros elégiája koránklésre buzdítja az ifúságot. (6. sz. — 100 diszt. — 1766).

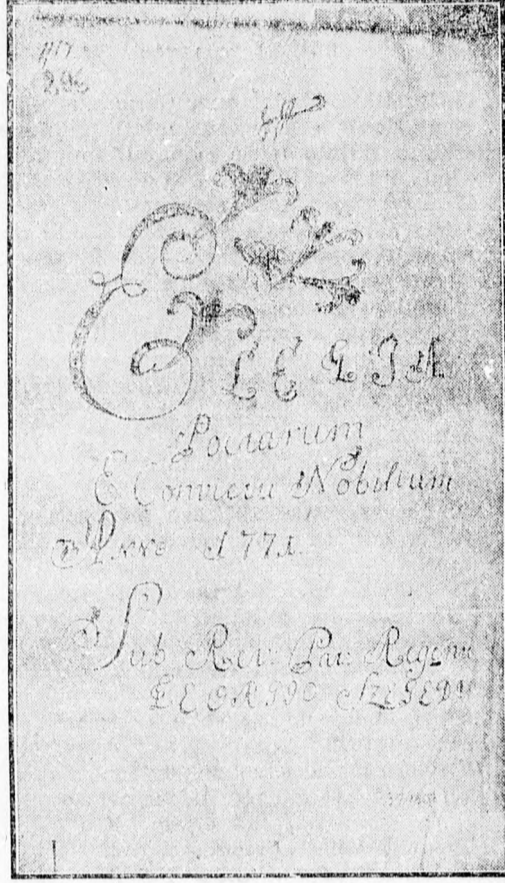
77. **Alexander Kaszoni**, ex Cottu Interioris Szolnok de Diés költeményéből csak az utolsó 2 diszt., 4 sor maradt meg, a szerző aláírásával. A darab címét az Index-ből tudjuk meg. Eszerint ez volt a címe: „Carmina Votiva” — de ez nem ad felvilágosítást a tartalmáról. Terjedelmes mű lehetett, mely a helyéről 3 levél azaz 6 oldal van kivágva.

III. A hiányok és aláírások

A könyv egyes darabjainak kiszakítása és kivágása nagyon sajnálatos, de valószínűleg nem rosszakaratú rombolásból ered, hanem lehetséges, hogy valamilyen „fegyelmi” eljárás következménye. Az illető költő esetleg olyan bőven vett át idegen anyagot más forrásokból, hogy ez még az akkori elnéző enyhe megítélés szerint sem volt tűrhető s azért később, mikor a nyilvánvaló plágium kiderült, eltávolították az ilyen művet. Vagy pedig más ok miatt vált a szerző méltatlanná arra, hogy a költeménye megmaradjon az utókor számára. Különös, hogy éppen a legeslegelső darabot is ilyen szomorú sors

érte. Lehetséges azonban, hogy éppen ennek a vesztét hozza nem értő ember tudatlansága okozta, aki nem is sejtette hogy mit tesz tönkre, mikor az első 5 levelet dűrva kézzel kitépte.

A költemények szerkezete, stílusa és nyelvezete olyan, amilyen ilyen reminiscenciákból, utánzásokból, sőt egyenes szó szerinti átvételekből álló szövegnél nem is lehet más: tarka és egyenetlen. Némelykor valósággal klasszikus, Vergilius- és Ovidiusszínű a szöveg, maskor pedig egyszerű, szerény latinságú. A poéta-író nem okvetlenül ifjú poéta is egyuttal, s így eredetét nem tudván adni, onnan veszi anyagát, ahonnan éppen lehet mint ahogyan manapság is megteszi ezt az „értékező” vagy „tanulmány” író tanuló. Némelyik bizonyára nem is maga

Az 1771-ik év elégiájának címlapja kicsinyítve. **Vajna Tamás** írása. Minden év előtt áll egy hasonló címlap 1767-től kezdve. Az 1766. évé s a feltételezhető főcímlap elveszett. — Az 1776. évi így szól: *Eclogiae Poetarum, E Convictu Nobilium Pro Anno 1767 — Sub Re. Patre Regente Iosepho Haller E Soc. Iesu.* — Az 1769. évi eleje ugyanaz, azután: *pro Anno Salutis 1769, Dictae sub Reverendo Patre Regente Iosepho Haller de Hallerkó.*

IV. A könyv jelentősége

Belső tartalmuk szerint a költemények természetesen csak nagyon szerény ibolyák a Műzsák kertjében. Értékük változó és viszonylagos, de ez nem is lehet másképpen, mert hiszen csak iskolai doigzatókról, poétikai gyakorlatokról van szó. Alig van köztük egy-kettő, amelyikről azt lehetne mondani, hogy megcsillan benne egy kis költői tehetség, ügyesség. Együtt, a maguk egészében azonban felette kedves „Anthologia”, igazi „virággyűjtemény” lesz belőlük. Szinte meghiúsított kell rátekintenünk ezekre az elhalványult sorokra és tisztelnünk kell azt a nemes szándékot, mellyel ezek a nemes ifjak cikornyás betűiket „örök emlékezetű” ezekre a lapokra vetették. Ha értéktelen is valamelyik darab önmagában véve, mégis értékessé lesz, mihelyt összehasonlítjuk a többivel és beleillesztjük a közös keretbe, éppen úgy, mint ahogy az egyes, talán egészen értéktelen üvegdarabokból gyönyörű mozaikfigurák lesznek. Ezek a versek egy csomóban felbecsülhetetlen értéket jelentenek, amelyet meg kell őriznünk a jövőnk nemzedéke számára, mert hiszen eleven tanúságot tesznek egy elmúlt kor nevelési rendszeréről.

De maga az egyszerű kegyelet is megköveteli, hogy ezt a könyvet megbecsüljük, mert a 77 fiatal szerző között bizonyára akadt egy-kettő, aki kiváló emberré vált és jelentős szerepet játszott hazája történetében. A könyv valósággal irodalmi ereklyének tekinthető, mert hiszen kevés kivétellel minden szerző sajátkezűleg írta bele a maga költeményét. Bár maradt volna meg minél több ilyen gyűjtemény a megelőző korok-

készítette a munkáját. Hogy erre nézve gyanúk merültek fel már maguk között az ifjú szerzők között is, errenézve meggyőző bizonyítékok maradtak fenn magában a könyvben. Csak a két legjellemzőbbet említem meg. Teleky Tamás gr. elégiájában az aláírást megelőző formulában valószínűleg egyik csufolkodó, vagy irigy barátja így változtatta meg a „Feci, dixi” szavakat: „Nex Feci — sed dixi”, azaz: „nem is csináltam, hanem csak előadtam”. Ugyanez a szerző különben a beírás munkáját is felette megkönnyítette magának, mert csak 10 disztichon leírását váltalta magára, a többi 50 párverset pedig két barátjával íratta le, mint a kétféle, teljesen más kézírású írás bizonyítja. A másik példát pedig Dorschner Ferenc művével találjuk, amely alá ez van írva: „Imitatus est D. Perillustris”, vagyis: „Utánozott a nagyságos úr.”

A költemények végén az aláírást legtöbbször ez a formula előzi meg: „Feci — cecini — (némelykor: dixi) Inscripti” és mindegyik szó után egy-egy dátum van, vagy pedig csak az utolsó szó után egy közös dátum. Ez a három szó ezt jelenti: „Elkészítettem, vagy: befejeztem — előadtam, vagy: felolvastam — beírtam”. Ebből láthatjuk, hogy a szerzők előadták műveiket, tehát valószínűleg verseny döntötte el, hogy melyiket érje az a tisztesség, hogy ebbe a díszkönyvbe belekerüljön. Ezt látszik bizonyítani az a beírás, mely Demien Sámuel műve után olvasható: „Iste inter optimos numerari dignis erat”. „Ez méltó volt arra, hogy a legjobbak közé számíttassék.”

Hogy a fiúk egymásközt is nagyon féltékenyek és irigykedők lehettek — tout comme chez nous — erre következtethetünk abból a figyelemzetéből, melyet két szerző is jónak látott költeménye végén odairni: „Si tu lector amas scribentis rodere librum, Hunc librum vetitum noveris esse tibi.” „Ha te, oh olvasó, szereted az írónak a könyvét (művét) ócsárolni, tudd meg hogy tilos ennek a könyvnek az elolvasása számodra.”

Nagyon különös jelenség az, hogy a költők közül némelyik rendkívül hanyagul járt el, mikor szerzeményét e díszkönyvbe beleírta, mert számos helyesírási hibát követett el. Van olyan hiba is, melyet csak úgy lehet megmagyarázni, hogy a leíró nem értette, amit leírt. Gyakorlati a figyelmetlen másolásból származó szókihagyások, melyek elrontják a versmértéket. Nyelvtani és prozódiai hibák is vannak. Utólagos javítást ritkán találunk. A leírás után igen sokan nem nézték át megegyeszer a szöveget, mintha csak örült volna, hogy túl van a nehéz munkán. Az írásjelek helyes alkalmazására is kevés gondot fordított sok lemásoló.

A szépen kicifrázott nagybetűket, különösen a kezdőket, valamint a cikornyás írást mindnyaján szeretik. Alig 3—4 szerző írta be a munkáját szabályos szépírású betűkkel. Ezeknél az írás nagyon kellemes hatást gyakorol a szemre, mert majdnem teljesen olyan, mint a mai írásunk.

ból is, mert ezek mintegy visszatükrözik a maguk korának gondolkozását, egész kultúráját. Ez a könyv is mutatja, hogy az ifjú szerzők élénk érdeklődést tanúsítottak minden iránt, ami az ő korukban műveltséget jelentett. De azt is mutatja a könyv, hogy a jézustársasági nevelés és oktatás rendszere akkor is a kor színvonalán állott s hogy a rendnek helyreállítása után teljes joggal haladt tovább ugyanazon az úton, melyet az 1773-iki eltérő pár esztendőre megszakított.

Ennek a könyvnek a sorsa figyelemzetből szolgál arra nézve is, hogy a könyvtárak vizsgálják át régi kézírásos munkáikat s ha ehhez hasonló gyűjteményeket találnak, adjanak hírt rólok. Mert ha még több ilyen könyv lappang a könyvtárak régi, elavultaknak tartott és lenézett munkái között, akkor ezeknek napvilágra hozatala igazán értékes adatokat fog szolgáltatni a latin nyelvű oktatás történetéhez. Ha pedig egyedülálló mű ez a gyűjtemény, akkor értéke még sokkal nagyobb, sőt talán szinte felbecsülhetetlen.

Teljesítsük hát a 77 fiatal szerző kívánságát és őrizzuk meg szerető kegyelettel ezeket a kedves irodalmi kísérleteket, mert hiszen ők azokat nekünk szánták.

*****

* **Leendő anyák**, akiknek különös gondnal kell arra ügyelniük, hogy bálványkódásuk rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel „hgyomorra egy kis pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

OTTHON

Írta: DALLOS SANDOR

Három ember állt a gázlámpa alatt a sarkon s tőköt evett. Jó sárga, sült tőköt, amelyet a mellettük sülögető öreg asszonytól vettek, 3 leírt darabját. Ették, a foguk sárga lett tőle s szájuk szögletében megtapadt egy parányi az ételből. Éhesek voltak, reggel óta nem ettek már s reggel óta álltak már itt a csipős februári időben a sarkon, hogy talán valami munkát tudnak szerezni, mert ez olyan ajánlkozó sarokféle volt s ők munka nélkül voltak. Délután félnegyig álltak ott hűbá, akkor vettek egy-egy darab tőköt, mert az éhség már marta a gyomrukat s elkezdtek csöndesen eszegetni. Csöndesen eszegettek, mert tudták, hogy nem egyhamar kerül megint enni való. Hát húzták az evést s májzolódáltak. Olyan egyszerű, — igénytelen életben, csak Isten gondján felnőt három ágrólszakadt alak voltak, félig rongyosan, félig betakartan, volt is rajtuk télikabát, nem is, harminc év felé jártak mind a hárman, legényemberek voltak s minden testrészüket kopott és megviselt már, csak a szemük volt szép és mélyen barna, abban bujkált csak valami fáradt legénység. Ebben a bolond, városi tölben, melynek nincsen színe és hangja sincs, három magányos legény munkára várva a tér sarkán. Az egyiknek könyvkötő lett volna a mestersége, ha egyáltalán lett volna munka, a másik kettő eredetileg is napszámos volt. Nem nagy szenvedély és nem nagy igény, de nekik elég lett volna, ha lett volna mit megfogni a két kezüknek. De nem volt. Nem ők tehetek róla, mint ahogy nem ők tehetek arról sem, amilyenek voltak kívül és belül. Megállták volna ők a helyüket rendes polgári háztartásban is, parkett felett és csillár alatt, ha történetesen parkett felett és csillár alatt születnek. De döngött föld és potyogó mennyezet közt látta meg a napvilágot, zsebkendőbe kötött kenyérbelet szopogattak s később pofonok, futás és vetett munka közt cseperedtek, így lett belőlük az, amik voltak. Három fagytól átjárt, idősebb legény a sarkon, aki tőköt eszik és nézi a világot, mint egy idegen előadást, holott tán főszereplő is válhatott volna belőlük, tömegjelenségben egy-két szavas alak bizonyosan. De nézők lettek, valami elkerített és hideg kakasülön s tán így is rendben volt, mert a szívük nem igen mozdult áhitóra, nem is igen tudták tán, mi az, csak olyanok voltak érzéseikben, mint a kő.

— Jó ez a tők, — mondta a napszámos, a magasabbik, csak tán a szóért magáért, mert az utca zaját úgy megszokták már, hogy csöndnek számított nekik.

— Jó, — mondta a másik, az alacsonyabb és csöndesen eszegetett tovább, nem is igen használta a fogait, csak a nyelvvel kanyargalt aprókat bele a jól átsült növény husba, kezeset behúzott belőle a szájába s májzolgatta, nyelve tövére engedte az ízeket s örült idegeiben, hogy ő most eszik. A könyvkötő a pad sarkának dőlt s falánkabban evett valamivel, talán mert kicsit intelligensebb volt a társainál, talán éhesebb volt, esetleg nem volt még meg a kellő gyakorlata.

Előbb is készült el, miny a társai s nézte őket, milyen lassu, cammogó szájjal májzolnak azok. Talán gondolt is rólok valamit, de ezt nem mondta, talán kicsit irigyelte is őket, de erről nem nyilatkozott magának s az is lehet, hogy csak a rágó mozdulatuk érdekelték, mint amazoknak az arcán mozogtak az inak. De kevés idő múlva azok is befejezték az evést, megtörölték a szájukat s egymás mellé álltak. Addigra négy óra volt már, égtek a lámpák s rohamosan walkodni kezdtek az utcán, mert az égi világosság lassan elhúzódott nyugat felé s kialudt.

Ahogy az égi derengés eltűnt a felhőkkel s magukba szívták a föld sötéttségét, komisz szél tömadt, az utca felső végéről jött lefelé. Kavaria a téli szemetet s megtámadta őket a sarkon Belebújt a ruhájuk alá, esorba üveggel metélte a testüket, a szemükből könnyet facsart s az orruk is megnedvesedett.

— A fene egye meg ezt a szelet — mondta

a könyvkötő, — maradt volna ott, ahonnan jött!
— Hát fű — mondta a magasabbik napszámos. — Még szerencse, hogy megettük a tőköt, az jó meleget tart bennünk.

— Hát még kis oldalas, teszem, milyen meleget tartana, fröccsel, — nevetett az alacsonyabbik, mert tréfás kedvű ember volt s szeretett olyanokat mondani, mintha álmdában beszélne.

— Bolond — mondták neki, — ne csurantsd nyálad az embernek. Esetleg tán rőf hurkát kívánnál s a zsírja krumplival mellette.

Igy ugratták egymást s kezdtek közelebb vonulni a tőkötő anyóka kattanójához, mert kegyetlenül fűt a szél s onnét mégis áramlott valami kis meleg, mert a szél az anyóka felől táncolt. Hát közelebb húzódtak s vártak, hogy tán akad valami elvégezni való. Mert lassan öt óra felé ballagott az idő, teljes volt az égi sötétség s nagyon kellett volna valami, hogy kerüljön holnap megint tőkre, de még közelebb: dgyra estére, melyet naponta fizettek.

— Talán ülnétek a kattanomra! — sziszszent rájuk az anyóka, aki nem tudni, milyen okból sajnálta a foghatatlan meleget, talán, mert az ő szeméből áramlott s nem lehetett megkötni se kötéllel, se fedővel, ingyen préda volt.

— Elálljátok tőlem a vevőket! Vagy tán három leírt meleget is adjak?

— Ó mamuska, — mondta neki a könyvkötő — nem sok meleget árasztat maga már ilyen vénséggel. Negyven évvel ezelőtt, nem mondom, tán lehetett valamelyes, de most már, kövelem tisztelettel, akár a téli szél.

Igy enyelegtek s tulajdonképpen nem haragudott egyik se a másikra. A vénasszonynak természete volt a zsörtölődés, a három ágrólszakadt legény meg fázott és unatkozott, hát legalább az unalmon könnyítették.

— Hahá!

De a szemük folyt, az orruk csöpögött s arcuk fél fele, mely a szélnek fordult, elhalt már a hidegtől s kezdett kihűlni a foguk is.

— Nem adna nekünk szállást tán ez éjszakára, mamóka? — kérdezte az alacsonyabbik napszámos. — Megszolgáltatnánk rendesen s még meg is szokna bennünket. Három legény alfér egy asszonyportán s haszonra van.

— A hóhér adjon nektek, fiaim, egyenesen a hóhér. Tán szállástok sincsen, bitangok, csak lopjátok itt a napot s még elvágjátok éjjel a nyakamat a nyoszolyáért. Csak támasztjátok itt a levegőt s álltok itt naphosszat, mint a tilalomja. Hogy a rendőrség nem csuk le mindannyitokat!

Nevettek rajta, még mondtak egy-néhányat, de fáztak kegyetlenül abban a ruhaformában, ami volt rajtuk s az inak is remegett. Lábak mentek el előttük, egyikken fekete cipő volt, a másikon barna, egész cipő, meg félcipő, parzellők és férfibundák, fekete télikabátok és vaslag átmenetiek, aztán kedves, finom kis női lábak jöttek, formásak és könnyen osonók, hócipőben és csizmában vagy anélkül, de kedvesek voltak és melegítettek, kis meleg fények voltak, a férfieletek karcsu kis, hívó lámpásai, ezeket megnézték, utánuk fordultak, megleheltek lélekkel őket s gondoltak is tán valami

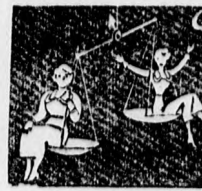
VERS-SOROK

Hallgatsz lélek, mint a sok égitesti,
miknek néma-zengését hallgatod:
Harsány „hallgatásod” ki érti meg,
— ha egy tücsök erőtlén dalba fog?

Gyufám fénye szobámnak sem elég,
pernyi lángja mégis megégetett —
s a hold nem süti meg ujjam hegyét,
bár fénye átfon világrészeket.

Látom siklani a lomha csigát
s a kis golyót, mit fegyvercső kilőtt,
ám nem látom, hogy vágat a világ —
s nem látom az eliramló időt.

HORVÁTH IMRE

Kisebbsúly – nagyobb egészség!

mondja az orvos és ugyanígy gondolkodik minden modern asszony is. Tudják, hogy telt alak nehézkesség, ellenállásra képtelenség és öreggő tesz mindenkét. Gondoskodjanak tehát a kitűnően bevált Dr. Ernst Richter-féle reggeli tea mindennapi használatával, kellemes közérzetéről, így biztosítja az életörömet, egészséges karcsúságot, fiatalos frissességet. Azonban kérje mindig csak a valódi

DR. ERNST RICHTER-FOGYASZTÓTEÁT

1 doboz 100 lal, különlegesen 120 lal.

furcsát, csak olyat, miny mikor a szem a magmozdult földben csirázni kezd, de nem tudták kimondani. Ha kimondták volna, tán durva lett volna, hát, nem tudni miért, de egy szót se szóltak, csak egyszer fölnezték a lámpára, amely fölöttük égett s akkor lehetett látni, hogy mind a hárman csöndesen és befelé mosolyognak, mintha meleg járta volna át az arcukat. Furcsa három ágrólszakadt ember a tér sarkán.

— Ejnye!

— A telepen most kapcsolnak — mondták, mert megrebbent a villanyfény.

— Ma alig lesz már munka.

— Alig.

— A szállásra halasztást kérünk holnapig.

— Ugy lesz. De lesz muri miatta.

— Legyen.

A fűtőgőz szélben hallották, hogy hat óra van, a plébániatemplom órája éppen ütötte, idehallott a szél püsszegésén keresztül s akkor állt eléjük az asszony.

— Nem vállalnának egy hirtelen hurcolkodást?

Finam, fekete bunda volt az asszonyon, kis kalap csak úgy felcsapva hevenyén, a lábán nem is volt gumicsizma, látszott, hirtelen szaladt le valakinnél a környékről, csak magára kapdosta a ruhát s valami baja lehetett, hirtelen indulata, mert sápadt volt, mint a papír, kisírt szeme s keze elől a bundán remegett s állatlan ideges volt, szinte mart. Marta a drága anyagot.

— Nos?

Nem tudták, mi baja lehet, csak csodálkoztak rajta, mert szép, fiatal asszony volt, finom bundában, haja lágyan szőkölt a kalap alól s ugyan mi történhetett vele. Toporgott.

— Igenis — mondták neki. — Mit kellene vinnünk?

— Ládákat, apróságot, megymást. Holnap zongorát s még pár nagy darabot.

Összenéztek.

— Igen.

— Ár.

Megógtak, mógtak egy kicsit.

— Háromszázhusz lei.

Kicsit szorongva mondták, hátha sok. De:

— Rendben. Jöjjenek!

Elindultak, de nem fogytak ki a csodálkozásból, hogy mi üthetett ehhez az asszonyhoz, hogy éppen most késő este érett rá a hurcolkodás és még a reggelt se tudja megvárni. Még nem történt velük ilyesmi. De mentek, arra valóok voltak, hogy menjenek, ha hívják és fizetik őket, hát kiléptek az asszony után, aki vágtatott előttük és szinte éget, mintha belülről lángok törtek volna ki belőle s a léptei elcsattantak, mint az ostor.

— Itt vagyunk!

Nem voltak messze a posttűjtől, két utcával odébb éppen.

— Jöjjenek utánam!

Az asszony elől szaladt a lépcsőkön, tüdőtte az ismeretlen indulata, ők meg lihegték utána.

— Angriff! — azt mondta szuszogva a hosszú, aki háborús elbeszélésekből ismerte ezt a szót. — Különös szép egy asszony.

A második emeleten fölcattantotta az asszony a zárt, kivágott egy ajtót s betoppant.

— Jöjjenek!

Hosszú, szép előszoba volt, ahova beléptek, finom futószőnyeg a parketten, hosszú előszobafal, a falon kabátokkal, holmikkal, ragyogó kilincsek, finom kis képek, soha életükben nem láttak ilyesmit, az asszonynak két ragyogó gyűrű a kezén és meleg gyöngy a lüktető nya-

RÁDIÓ

VASÁRNAP, ÁPRILIS 24.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12.30. Egyházi hangverseny. 13. Hírek. Majd a Predescu-zenekar hangversenyének közvetítése. Utána Hírek és felolvasás. 18. A Motzoi-zenekar hangversenyének közvetítése. 19. Román éneklőmezek. 19.15. A Motzoi-zenekar hangversenyének folytatása. 20. Grozucu Sándor román dalestje. 20.20. Felolvasás. 20.40. Szórakoztató zene. Közben: Hírek. Majd 21. A szórakoztató zene folytatása. 22.30. Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9.40. Hírek. 10—10.45. Unitárius istentisztelet. Prédikál: Barabás István. 11—12.10. Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. A szentbeszédet Tóth Tihamér dr. mondja. 12.15. Cigányzene. 13.20. Pontos időjelzés. 13.30. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 14. „Arva halottak, mostoha élők”. Nyisztor Zoltán dr. előadása. 15. Lemezek. 16. Gazdáknak. 16.45. A határőrezred zenekara. 17.20. Cserkészek országos díszemléje. 18. A rádió szalonzenekara. 18.55. Budapest—Bécs városközi válogatott labdarúgómérkőzés. 19.40. Gitárszámok. 20. Fráter Lóránd nótái. 21. Sport. 21.10. „A Szevillai borbély”. Vigjáték. 22.40. Hírek. 23. Hangversenyzenekar. 23.25. Az egyéni kardvívóbajnokság döntője. 24.20. Jazz.

HÉTFŐ, ÁPRILIS 25.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 18. Katonazene közvetítése. 19.05. Badica-zenekar. 19.45. Felolvasás. 20. Karének. 20.35. Gramofonlemez. 21.15. Suppé: Boccaccio, operett. A szünetben Hírek. Utána 24-ig: Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. Enekszámok. 13.30. Hírek. 14.30. Pontos időjelzés. 14.30. Allástan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15. „Háztartási tanácsadó”. 17.45. Pontos időjelzés. 18. Szegedi Egyetemi Énekkar. 18.30. „A Bagosy-hajdúk Mária Terézia háborúiban”. Előadás. 19. Művészeti Nemzeti Szalonból. 20. Gazdáknak. 20.15. Magyar nóták. 21.10. Közvetítés a Miskolci Nemzeti Színházról: „Bombaüzet”. Zene vigjáték. 22. Hírek. 23.20. Hírek. 24.15. Időjárásjelentés. 24.20. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.05. Hírek.

KEDD, ÁPRILIS 26.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 18. A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. Közreműködik: Stefanovici tenor. 19.30. Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak București: Schumann: A költő szerelme, éneklő Straescu C. 20. A két állomás együtt: Chiff: Szvit román stílusban zongorán. 20.20. A Niebelungok gyűrűje triológjáról gramofonlemezekkel. 21.15. Táncczene. 22.30. Hírek. 22.45. Vendéglői zene. 23. Szórakoztató zene.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. Zongora és énekszámok. 13.30. Hírek. 14.30. Pontos időjelzés. 14.30. A rádió szalonzenekara. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.10. „Asszonyok tanácsadója”. 17.45. Pontos időjelzés. 18. Tánccmezek. 18.30. A svéd rádió helyszíni közvetítése a Lappföldről hanglemezekről. 19. Cigányzene. 19.30. „Ardeali népművészet”. Előadás. 19.50. Gordonkaszámok. 20.30. D'Annunzio-emlékest. 21.30. Ifjúsági énekkarok hangversenye. 22. Hírek. 22.50. A norvég rádió Európa-hangversenyének közvetítése Oslóból. 23.50. Lengyelnyelvű előadás az Eucharisztikus Kongresszusról. 24.05. Cigányzene. 1.05. Hírek külföldi magyarok számára.

SZERDA, ÁPRILIS 27.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 18. Julea Vazu zenekara. 19.10. Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak București: Beethoven: Esz-dur zongorahármas. 19.30. Stadelmann orgonaművész a Schütz-énekkarral. 20.05. A két állomás együtt: Mandolinzenekar. 20.35. Wagner: Rajna kiíncse, a frankfurti Operaház vendégjátéka. 23.30. Gramofonlemez. 23.45. Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. Az 1. honvédegyalozred zenekara. 13.30. Hírek. 14.20. Pontos időjelzés. 14.30. Hanglemezek. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15. Diáklőra. 17.45. Pontos időjelzés. 18. Cigányzene. 18.50. „Két olasz lovasszobor”. Előadás. 19.50. „Orosházi házi kenyér”. Előadás. 20.30. Az Operaház előadásának közvetítése: „Himfy” opera. 21.15. Hírek. 22.15. Hírek. 23.25. Időjárásjelentés. 24.25. Hírek francia és olasz nyelven. 24.35. A rádió szalonzenekara. 1.05. Hírek külföldi magyarok számára.

CSÜTÖRTÖK, ÁPRILIS 28.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 17. Gyermekek. 18. Táncczene. 20. Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak București: Wagner: Walkür, a frankfurti Operaház vendégjátéka. 21.15. Csak Rádió Románia: A filharmonikus hangversenye. Szünetben: Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. Enekszámok. 13.30. Hírek. 14.30. Pontos időjelzés. 14.30. Allástan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15. „Háztartási tanácsadó”. 17.45. Pontos időjelzés. 18. Szegedi Egyetemi Énekkar. 18.30. „A Bagosy-hajdúk Mária Terézia háborúiban”. Előadás. 19. Művészeti Nemzeti Szalonból. 20. Gazdáknak. 20.15. Magyar nóták. 21.10. Közvetítés a Miskolci Nemzeti Színházról: „Bombaüzet”. Zene vigjáték. 22. Hírek. 23.20. Hírek. 24.15. Időjárásjelentés. 24.20. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.05. Hírek.

PÉNTEK, ÁPRILIS 29.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 18. Katonazene közvetítése. 19.05. Badica-zenekar. 19.45. Felolvasás. 20. Karének. 20.35. Gramofonlemez. 21.15. Suppé: Boccaccio, operett. A szünetben Hírek. Utána 24-ig: Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

álásjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. 18. Karének. 19.15. Joanin Tea és Naruja Gábor dalkettőse. 20.10. Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak București: Schumann: A-moll négyes. 20.45. A két állomás együtt: Rádiózenekar. 21.20. Felolvasás. 22.30. Hírek. 22.45. Vendéglői zene. 23.45. Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd: Közlemények.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. „Séta a Nemzetközi Vásáron”. 13.35. Hírek. 14. Cigányzene. 14.20. Pontos időjelzés. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 16.30. Rádiózenetek a Nemzetközi Vásárból. 17.15. Diáklőra. 17.45. Pontos időjelzés. 18. „Veszélyben az „á”. Előadás. 18. Magyar nóták zongorán. 17. Sport. 19.10. Óbudai Dalkoszeru. 19.40. Elbeszélések. 20.05. A rádió szalonzenekara. 21.20. Kültügyi negyedóra. 21.50. Az „Istenek alkonya” opera közvetítése. 22.40. Hírek. 24.20. Hírek angol nyelven. Majd: Lemezek. 1.05. Hírek.

SZOMBAT, ÁPRILIS 30.

București. 7.30. Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási orvosi tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelentés. 13.10. Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40. Gramofonlemez. 14.15. Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30. Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45. Előadás. A Románia őrsége szervezet órája. 18. Táncczene. 19. Felolvasás. 20. Vilnov és Sterriu kézzongorás játéka. Alexandru Péter éneke. 20.35. Wagner: Siegfried, a frankfurti opera vendégjátéka. 23.20. Tánccmezek. 23.45. Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45. Torna. Utána: Gramofon. 8.20. Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45. Felolvasás. 12.10. Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05. A 2. honvédegyalozred zenekara. 13.30. Hírek. 14.30. Pontos időjelzés. 14.30. Hanglemezek. 15.35. Hírek. 16. Árfolyamhírek. 16.15. Rádiózenetek a Nemzetközi Vásárból. 17.15. Gyermekek. Utána: Hanglemezek. 17.45. Pontos időjelzés. 18. G. György gyűjteményéből előadás. 18.25. Cigányzene. 19. „Műszaki kérdések a rádió körül”. 19.25. Operánépek. 20. Cs. Szabó László dr. előadása. 20.15. Jazz. 21. „Regényesek” vigjáték. 22.25. Hírek. 22.50. A rádió szalonzenekara. 24. Cigányzene. 1.05. Hírek.

Árcéhidetések

Adás-vétel

Eladó
magánházak, bérházak, telkek, szőlők, birtokok. Popovics iroda. Oradea, Str. Vlahuta 6. Telefon: 3167.

Zongora
rövid, fekete, kereszt-hurok, teljesen jó állapotban eladó. Oradea, Str. Clorgariu 23-a. Dr. Patzkó.

Alkalmi házvételi
Teljesen központban nagy udvarral és kerttel, jól jöve, jellemző bérház több kisebb és nagyobb lakással más vállalkozás miatt előnyös feltételek mellett 750 ezer leféri alkalmi áron eladó — Értekezés: Oradea, Str. Take Ionescu 34. sz.

Eladó
új jégszékény, biliárd asztal, nagy konyha edények, fagyaltkészítő gép, nagyobb méretű ablakok, madrárok, iróasztalok és egy nagy vaskályha. Megtekinthetők a Katolikus Legényegyletben, Oradea, Str. Alexandri 13.

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánsot. Herbet ékszer-áruház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Alkalmi vétel.
Teljesen központban a város legjobb helyén, egy kettéváltakított házban, teljesen különálló udvari téglaépületek, — melyekben négyszer 1 szobás, egyszer 2 szobás és minden melléképületekből álló lakások vannak, nagy udvarral és kerttel, alkalmi áron eladó. Az ingatlan nagy hozadéku, tökéletesítésre kiválóan alkalmas és bírányulmányok vagy bármilyen célra is előnyösen megfelel. Értekezés: Oradea, Str. Take Ionescu 34. szám. Közvetítők díjaztatnak.

Különféle

Mindenesleányt
jó bizonyítvánnyal keresek elcséjre. Oradea, Str. Ep. Pavel 17.

Harisnyastoppolást,
selyemharisnya szemfelezést is, szakemberként és olcsón vállalok. Cim: Róth. Oradea Vasile Stroiescu 8.

Cserép-
és palatető munkát jutányos árban készít Burzik Sándor cserepező mester, Oradea, Str. Ingusta No. 1.

Alkalmazás

Szakácsnőnek,
vagy gazdaságnőnek keresek jól fiző idős nőt falura. Dr. Tirea Mihail, Pui, Jud. Hunedoara.

Házvezetőnőnek
menne a háztartás minden ágában jártas fiatal nő, magános urhoz, nőhöz, idősebb házaspárhoz. Címeket a kiadóhivatalba kér.

Fiatal
intelligens nő, házvezetőnőnek elmenne plébániára, vagy kis családhoz vidékre. Cim: Oradea, Erdai, Nistrului 10. szám.

Keresünk
románul tökéletesen beszélő, szorgalmas kereskedő segédet, ki cukorka szakmában jártas, küldje be ajánlatát. Golegi, Oradea, Bui. Regele Ferdinand No. 2.

Gondnoki,
gazdasági felügyelői esetleg házvezetői állást keres gyermektelen házaspár, ki gazdasági és kertészeti teendőkkel teljes gyakorlatlással rendelkezik. Címet a kiadóba kér.

PUHA ÓLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. 5. sz.

Lakás

Kiadó
ujjonnan épült modern **egyszobás fürdőszobás** komfortos lakás június 1-re. Ugyanott használt fedőcserép, ajtó, ablak eladó. Oradea, Str. General Holban 22.

Kiadó
udvari különbejártú butorozott szoba fürdőszobával, esetleg teljes ellátással is, május elsejére. Oradea, Strada Averescu No. 37. sz. — Ugyanott kétágas butorozott szoba azonnal kiadó.

Egyszoba,
konyha, spéz kiadó. Oradea, Str. Lahovary 33. szám.

Modern,
teljes komfortos lakások május 1-re kiadók: földszinten 4 utcai-szobás, kerti házban földszinten 2 és 3 szobás, emeletes 3 és 4 szobás. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 42. Báró Gerliczy iroda.

2 szobás
utcai lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Petru Rareș No. 7. Értekezni: Str. Negruzzi 18.

Gyermekeklen
pontos fizető házaspár keres egyszobás előszobás esetleg 2 kisebb szobából álló lakást. Címet a kiadóba kér.

Egy
udvari szoba, konyha, május 1-re kiadó. Oradea, Stefan cel Mare 19.

LEGUJABB

Világi és egyházi községek pöre egy iskolaépületért

A törvényszék Ditrau községnek ítélte oda a római katolikus iskoláját

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Április 16-án a ditreui római katolikus egyházközség előjáróságának a törvényszék végrehajtói hivatalától szabályszerű végzést kézbesítettek ki arról, hogy a törvényszék ítélete alapján április 21-én a végrehajtói hivatal birtokába veszi s a közigazgatási község előjáróságának adja át a katolikus egyházközség által eddig birtokolt központi elemi iskolát. A római katolikus egyházközség nevében dr. Puskás Levente azonnal előterjesztést jelentett be az átvétel ellen. Annak ellenére, hogy a törvényszéknél tett előterjesztés halasztó érvénnyel bír — április 21-én az iskola épületében megjelentek Anton Michalache, a végrehajtói hivatal főnöke, a megyei tanfelügyelő, az állami iskola igazgatója, valamint a közigazgatási község előjáróságának tagja s felszólították Lőrincz József dr. plébánost, az egyházközség elnökét, hogy azonnal adja át az iskola épületét. Lőrincz József dr. valamint Puskás Levente dr. az egyházközség ügyésze erre közölték, hogy a végrehajtói hivatal értesítésének vétele után előterjesztés történt s ezért az iskolát csak annak letárgyalása után adják át. Erre a végrehaj-

tói hivatal vezetője karhatalmat vett igénybe, mire Lőrincz József dr. plébános, természetesen minden további nélkül, kénytelen volt átadni az iskolát.

Az egyházközség vezetősége természetesen minden elképzelhető törvényes lépést megtett a sérelmes iskolaátadás ügyének hatálytalanítására. Kérélemmel fordult az egyházközség öfolségéhez az igazságügyi és nemzetnevelésügyi minisztériumhoz, valamint Vorbuchner püspökhöz, aki legmesszebbmenő közbenjárását ígérte meg a kérelem támogatása érdekében. Így minden remény meg van rá, hogy a nyilván téves bírói intézkedésből származó iskolaátadást hatályon kívül helyezik, ha azonban ez húsvét alatt nem történne meg, úgy a szünetes letelte után az 1 millió lei értékű iskola elvesztése folytán 8 ezer lakosu katolikus község maradt üdvállásos iskolaépület nélkül. Az iskola átadás eseményeiről lapunk legközelebbi számában visszatérünk s annak körülményeit részletesen ismertetjük.

Az angol-francia megbeszéléseken Európa ujjaszervezéséről tárgyalnak

Háromhatalmi egyezmény legyen-e, vagy négyhatalmi. — Előkészületek a Népszövetség ülésére

Londonból jelentik: A „New Chronicle” szerint Daladier és Bonnet londoni látogatása során áttekintik az abesszin kérdést, az angol és francia katonai felkészültséget, a spanyol helyzetet, a cseh kérdést, különösen abból a szempontból, hogy mit tenne Anglia és Franciaország, ha Csehszlovákia messzemenő engedményekkel békíteni meg a szudétánemeteket, továbbá az angol—olasz és a tervezett olasz—francia egyezmény kihatásait. Végül arról is tárgyalnak, hogy az egyezmények rendszere utján a stressai háromhatalmi (angol—francia—olasz) egyezményre törekedjenek-e, vagy bevonják Németországot is, amivel föllevenitenék és gyakorlativá tennék a Mussolini által kezdeményezett egykori négyhatalmi egyezményt.

A „Daily Mail” szerint az angol—francia megbeszélések főtárgya: a két ország fegyverkezésének nyílt és őszinte áttekintése és eszmecsere a legszélesebb jövőbeli katonai együttműködésről és hadügyi politikáról.

AZ OLASZ BIRODALOM ELISMERÉSE ANGLIA, FRANCIAORSZÁG ÉS A KISANTANT RÉSZÉRŐL.

Londonból jelentik: A „Daily Herald” szerint az angol—olasz egyezmény életbelépesé alkalmával lord Perth átnyújtja új megbízólevelét az olasz királynak és abesszin császárnak. Ezután rövidesen nyugalomba vonul.

Párizsból jelentik: Blondel római francia

ügyvivő utasítást kapott, hogy egyszerűsítse a tárgyalásokat és igyekezze még a genfi ülés előtt kielégítő eredményt elérni az olasz—francia megegyezés tekintetében.

Londonból jelentik: A „Daily Mail” szerint a kisantant államok nyilatkozatot intéznek a Népszövetséghez az abesszin hódítás jogi elismerése érdekében. A kisantant a határozatot a francia kormánnyal való tanácskozás után hozta létre.

A SZOVJET KILÉP A NÉPSZÖVETSÉGBŐL.

Párizsból jelentik: A francia lapok egy része feltűnő beállítással közli, hogy a szovjet kormány ki akar lépni a Népszövetségből. Az angol—olasz békeegyezmény kihatása és a francia—olasz tárgyalások megindulása súlyos csapást jelent a szovjet külügyi politikájára. Állítólag hazarendelték Moszkvába a párizsi és londoni szovjet nagyköveteket, valamint a prágai követet.

Razzia a fővárosban

A bucarestii rendőrség csütörtök este razziaát végzett a főváros központi kávéházaiban s a Royalban 56, a Regalban 36, az Elite kávéházban 25, a Trianonban 3, a Blanduziában 6 egyént, akiknek nem voltak igazoló irataik, letartóztattak.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettem át és azt férjem általánosan ismert, becsületes munka-szellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszíre utazik. További részleges pártfogását kér.

ÖZV. BALINT DÁNIELNÉ

Oradea, Str. Delavrancea 32.

Amerika nem ad a német kormányozható léghajóknak héliumot

Washingtonból jelentik: A belügyminisztérium nem adott engedélyt arra, hogy Németországba héliumot szállítsanak. A hélium kormányozható léghajó léggömbjének töltőanyagaként volna szükséges. Ugyanis csak ez az anyag mentes a robbanás veszélyétől.

Az angol hadügyminiszter Mussolininél

Londonból jelentik: Hore-Belisha angol hadügyminiszter Máltából Rómába indult, ahova pénteken délután érkezik meg. Valószínű, hogy még a nap folyamán kihallgatáson jelenik meg Mussolininél. Szombaton megbeszélést folytat az olasz kormány tagjaival, vasárnap pedig visszaindul Londonba.

Horthy magyar kormányzó és Hitler német kancellár táviratváltása

A magyar képviselőház bizottsága elfogadta az új sajtórendészeti törvényjavaslatot

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó Hitler kancellár születésnapja alkalmából megleghangu táviratban üdvözölte a német birodalmi vezért és kancellárt. A szivélyes jókívánást Horthy igen megleghangu válaszával köszönte meg.

Budapestről jelentik: A képviselőház bizottsága csütörtök délután tárgyalta a sajtórendészeti törvényjavaslatot és több hozzászólás után általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadta.

Köszönetnyilvánítás

Tekintetes Timisoarai Segélyző Egyesület Oradeai Fiókjának

Oradea, Parcul Stefan cel Mare No. 3.

Alulírott Moskovits Izidor oradeai lakos ezennel igazolom, hogy az általam temetkezési segélyre 16508/7466 szám alatt beírt tag elhalálozása után esedékes segélyösszeget, minden különösebb formák és akadályok nélkül, hiánytalanul, egyedül a halotti bizonyítvány felmutatása után azonnal megkaptam.

Amidőn ezt jelen sorokban tanusítom, egyben hálás és őszinte köszönetemet fejezem ki az Egyesületnek, minden bizalmat megérdemlő figyelmes és gyors elintézéséért, miért is igyekezni fogok Egyesületüket barátaim és ismerőseim körében ajánlani.

Oradea, ia 14. Április 1938.

Előttünk: Goldstein Mikl, Berkovits Imre.

teljes tisztelettel Moskovits Izidor Str. Dimitrie Cantemir No. 26 lakos.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.